

SPANNING op de

„SALAMANDER“

G. H. VAN MAREN

Spanning op „de Salamander”

Een kleine peuter steekt plotseling de weg over (zie blz. 7).

Spanning op „de Salamander”

door

G. H. van Maren

Geïllustreerd door Jan Lutz

Naamloze Vennootschap W. D. Meinema - Delft

Hoog zoemend snelt de prachtige auto van vader Durkstra over de weg. Durkstra heeft haast. Als eigenaar van een scheepswerf heeft hij het druk, razend druk soms. Nu eens hier besprekingen voeren, dan weer daar onderhandelen . . . een paar uur later een vergadering bijwonen. De naald van de snelheidsmeter wijst negentig aan . . . Arend Durkstra, die gisteren vakantie heeft gekregen, zit naast zijn vader. Na de vakantie komt ie in de hoogste klas. Ja, Arend kan best mee op school en Arend vindt dat fijn, is er zelfs een beetje trots op. Arend Durkstra heeft meer dingen waar hij trots op is. Zijn vader bewondert hij ook. Met schitterende ogen kijkt hij naar vaders rustige handen, die zo losjes en toch zo secuur het stuurwiel vasthouden . . . — Later, denkt Arend, dan zal ik ook rijden, en of! Dat kon best. Vader is immers rijk genoeg. Van hoeveel jongens uit de klas had de vader een auto? Van Leen Wiegman ja, die zaten er ook warmpjes bij en de vader van Huib de Jong reed ook zo'n klein wagentje, maar dat was niet echt. Die auto was van de zaak waarvoor De Jong werkte . . . Nee, dan hij! Fier richt Arend zich op. Hij voelt zich een koning. Prachtig, dat alle mensen aan de kant gaan, wanneer vader op de claxon drukt . . .

Eensklaps! Arend geeft een gil! Een kleine peuter steekt plotseling de weg over. Vader Durkstra remt uit alle macht. De banden gieren over het asfalt. Arend bonst met z'n hoofd tegen de voorruit . . . de wagen staat stil . . .

„Dat was op het nippertje,” zegt Durkstra. „Als die jongen het kind niet voor de auto had weggerukt, nou . . .” Durkstra praat niet verder maar opent het portier. „Hela boy, kom eens even hier,” roept hij en wenkt naar de jongen, die schoorvoetend naderbij komt. „Je bent een flinke vent,” zegt Durkstra hartelijk. „Als jij die kleine krullebol niet bijtijds gegrepen had, dan was er een ramp gebeurd. Is het je zusje?”

„Nee . . . nee meneer. Ik . . . ik kwam hier toevallig langs en . . .”
„Ja 'k heb het gezien. Nu heb ik helaas geen tijd meer. Toch wil ik

je nog eens komen bedanken. Ik houd van zulke knapen. Hoe is je naam?" vraagt Durkstra en haalt vlug een notitieboekje en een potlood uit z'n binnenzak.

„Dirk . . . Dirk Kooy meneer."

„Mooi en waar woon je?"

„Bij opa . . . bij opa Kooy," zegt de jongen kleurend. „Helemaal aan het einde van het dorp. 't Laatste huisje van de Zandweg . . ."

„Goed . . . je hoort er nog wel eens van en jij voortaan uitkijken kleine pop!"

Het meisje, dat tot nu toe stevig door Dirk werd vastgehouden, wringt haar knuistje uit zijn hand los. „Boemetjes pukke," zegt het parmantig en onbevreesd loopt het naar een grote gele paardebloem aan de kant van de weg. Dezelfde bloem waarvoor ze daarstraks over wilde steken.

Meneer Durkstra schudt het hoofd en dan sluit hij met een klap het portier. Nog een laatste armzwaai naar de verblufte Dirk en daar rijdt de auto weer weg . . .

„Een dappere jongen, Arend?" zegt vader Durkstra even later.

„Nja . . . o best ja," antwoordt de jongen vaag.

„Wat zeg je dat raar?"

„Hij had een gelapte broek aan," zegt Arend vinnig.

„Dat wil niets zeggen. Dat is de buitenkant maar, dat weet je toch ook wel Arend?"

„'k Krijg een bult op m'n kop!" zegt de jongen stroef. „'k Schoot tegen de voorruit aan!"

Vader Durkstra zegt niets. In zijn voorhoofd worden de rimpels dieper. „Arend — piekert hij — kijkt teveel naar de buitenkant. Hij begrijpt niet dat 't op het hart aankomt . . . jammer . . . ik wilde wel . . ." Dan eist het verkeer op de weg alle aandacht van hem op, zodat het gebeuren van daarstraks op de achtergrond geraakt.

En Arend zit niet meer zo fier rechtop. Er ligt een wrevelige trek om zijn mond. Vader ook altijd, denkt hij nijdig, vader wil zich met iedereen bemoeien. Dat is toch helemaal niet nodig! Wat zou ie nou weer willen met dat joch in die gelapte broek. En aan die bult op m'n voorhoofd, denkt ie helemaal niet . . .

„We gaan deze vakantie niet uit," bromt Arend de volgende middag als hij met z'n beide vrienden, Huib en Leen, over de scheepswerf

dwaalt. „Misschien van de winter, tenminste als vader dan tijd vrij kan maken.”

„Bij ons staat 't nog niet vast,” zegt Leen Wiegman, de grootste van het drietal.

„Wat geeft 't ook,” vindt Huib de Jong. „We zullen ons best vermaken.”

„'k Weet niet,” zucht Arend en gaat verveeld op een ijzeren balk zitten. De anderen volgen zijn voorbeeld.

„Wat is dat voor een vreemde sinjeur?” vraagt Huib even later en wijst naar een man, die langzaam aan komt kuieren in gezelschap van Durkstra.

„'k Heb 'm ook nog nooit gezien,” bromt Arend. „Vader heeft voor alles en iedereen tijd behalve voor vakantie.”

De twee heren komen ondertussen naderbij.

„Arend,” roept vader Durkstra, „geef deze meneer eens een hand.” Half onwillig voldoet de jongen aan de opdracht.

„Dit is mijn zoon Arend en dit is meneer Pen. Hij woont nog maar kort in ons dorp.”

De vreemdeling schudt hartelijk nog twee handen, want ook Huib en Leen worden voorgesteld. Ze maken een gezellig praatje, maar meneer Pen heeft blijkbaar wel door dat Arend in een sombere stemming is, want ineens zegt hij: „Kiespijn Arend?”

„Nee . . . o nee . . . 'k weet alleen niet wat ik doen moet in de vakantie . . .”

„Hè? Jij niet weten wat je doen moet? Me dunkt hier op de werf valt elke dag wel iets nieuws te beleven!”

„Och dat is allemaal zo gewoon.”

Er valt even een stilte . . . dan: „Ik weet wat!” zegt vader Durkstra plotseling en hij lacht geheimzinnig. Huib en Leen kijken hem nieuwsgierig aan en Arend ook, hoewel een beetje met tegenzin.

„Wat zouden jullie denken van een boottocht?”

„Een boottocht? Ja, hoezee!” roepen Huib en Leen.

„Gaan roeien?” aarzelt Arend.

„Nee, een motorboot!” En nu ontvouwt meneer Durkstra zijn plan. Hij vertelt dat ie een boot gekocht heeft van iemand, die in de buurt van Deventer woont. De boot moet gehaald worden door Berend, één van de monteurs, die bij Durkstra werken en de jongens mogen dan mee.

Arend is eensklaps in de wolken. Hij springt op. „Da's een machtige vakantie,” roept hij opgetogen. „Met blonde Berend, jullie kent hem wel, 't is een reus van een vent. En heeft Berend ook zin vader?” „Ik weet het niet, maar dat zal vast wel. 'k Zal hem meteen opzoeken. Loopt u zover mee meneer Pen?”

De beide heren verwijderen zich, en dat is het sein voor de drie vrienden om elkaar eens flink op de schouder te slaan. Huib maakt een paar dolle luchtsprongen, Leen wrijft zich in de handen van plezier en Arend fantaseert er naar hartelust op los. Zo maken ze al een heleboel avonturen mee zonder dat ze de boot zelfs ook maar gezien hebben.

„Hoelang zou die tocht duren?” denkt Leen hardop.

„O dat zal vader wel regelen,” zegt Arend.

„Ik neem in ieder geval m'n zwembroek mee en m'n hengellat,” juicht Huib.

„Hoe moeten we naar Deventer?” vraagt Leen.

„Let op man,” verklaart Arend trots, „vader heeft overal een oplossing voor.”

Zo babbelen ze nog een poosje en nog onverwachts komen vader Durkstra, meneer Pen en blonde Berend terug.

„Nou jongens 't is voor elkaar. Berend heeft wel zin in dat akkevietje, niet?”

„En niet zo'n klein beetje,” lacht de monteur breed.

„Het kan een avontuurlijke reis worden,” zegt meneer Pen en hij knijpt z'n ogen dicht van plezier alsof hij zelf de reis mee zal maken.

„Ik moet misschien ook nog die kant uit. Wie weet ontmoeten we elkaar nog wel eens,” zegt hij en knipoogt heimelijk naar vader Durkstra.

„Nu nog even spijkers met koppen slaan jongens,” zegt de vader van Arend. „De boot, die ik gekocht hebt is niet nieuw meer. De motor is defect, maar Berend zal 'm wel weer op gang krijgen. Hij neemt wat onderdelen mee en als het ding eenmaal loopt, tuf je op je gemak hier naar toe. Te haasten behoef je je niet. Laten we zeggen dat je een week over de reis doet . . .”

„Hoera, een week lang vrijbuiten op het water!” roept Arend.

„Vrijbuiten zeg je,” weifelt vader. „Ja, zo kun je het wel noemen, maar denk er om: op een schip is maar één kapitein en op „de Salamander”, zo heet de boot, is Berend de gezagvoerder. Hij zal

onvoorwaardelijke gehoorzaamheid eisen, is het niet Berend?" De reus knikt goedmoedig.

„Dus Berend is onze kapitein," zegt Huib.

„Ja," antwoordt meneer Durkstra, „Berend zal . . ." Ineens houdt hij op, legt zijn wijsvinger langs z'n neus . . . „Daar schiet me iets te binnen, Arend! Gisteren, je weet wel, bijna hadden we toen een ongeluk. Kom hoe heette die snuiter ook al weer?" Meneer raadpleegt zijn notitieboekje. „Ah, hier heb ik het ja . . . Dirk Kooy! Dit lijkt me een uitgezochte gelegenheid om deze makker voor zijn kordaat optreden te belonen."

„Wat is dat voor iemand, meneer?" vraagt Huib.

„Heeft Arend het jullie dan niet verteld?"

Huib en Leen schudden van nee. Met een paar woorden verhaalt meneer het gebeurde van gisteren. De ogen strak op de punten van zijn schoenen gericht, luistert Arend mee . . . „En wat bent u nu van plan," vraagt hij en er klinkt een vage onrust in zijn stem.

„Wel, ik ga vragen of die Dirk Kooy ook mee mag met „de Salamander"!"

„Dat jochie," smaalt Arend. „Hij had een gelapte br . . ." Met een snel handgebaar legt vader Durkstra hem het zwijgen op. „Vanavond ga ik er nog naar toe en dan houden we ook nog krijgsraad. We moeten tenslotte beslissen wat voor zaken jullie mee moet nemen."

„Hoera!" jubelen Huib en Leen. Ook Berend knikt instemmend. Meneer Pen heeft eveneens schik in het geval, alleen Arend mompelt gemelijk iets voor zich heen . . .

Dirk Kooy zit op zijn hurken voor het konijnenhok van opa, als hij opschrikt door een auto die schielijk afremt voor het kleine huisje. Ogenblikkelijk herkent hij de wagen! Nu ziet hij de bestuurder ook al. Die komt met uitgestoken hand op hem af en vraagt: „Zijn je ouders binnen?"

„Nee . . . ikke . . . ik logeer bij opa en opoe . . ."

„Dat is waar ook . . . 't was me ontschoten."

„Wie hebbe we nou?" zegt opa Kooy, die vanachter het schuurtje te voorschijn komt met een mand gras voor de konijnen. „As m'n oge me niet bedriegen is 't warempel meneer Durkstra van de werf."

„Dat heb je goed gezien Kooy en ik wilde eens even met u praten over deze jongeman hier, over Dirk."

„Toch gin zwaorigheid, kattedwaod of zulk gesnor,” schrikt opa. „Nee hoor,” stelt meneer hem gerust. En dan herhaalt meneer Durkstra zijn mooie plan.

Opa Kooy en opoe, die met een lange paarse breikous naar buiten is gekomen, luisteren verbaasd. Dirk zelf is één en al oor. Af en toe moet ie iets wegslikken. 't Is ongelooflijk. 't Klinkt als een sprookje . . . In zijn ogen branden pretlichtjes en z'n wangen kleuren vuurrood van spanning.

Eindelijk is meneer Durkstra uitgesproken.

„Mag . . . mag 't opa?” vraagt de jongen onmiddellijk.

Opa Kooy antwoordt niet dadelijk. Bedachtzaam trekt ie aan z'n rechteroorlelletje. Dat doet hij altijd wanneer hij diep na moet denken.

„Varen,” zegt hij langzaam . . . „is niet zonder gevaar . . .” „O maar Berend kan varen als de beste,” wimpelt meneer dat bezwaar weg.

„Ja,” zegt opa, „ja . . .” En dan licht ie eventjes z'n petje op en kijkt naar opoe, die vriendelijk glimlacht en daardoor wel honderd rimpeltjes meer heeft dan gewoonlijk.

„As Dirk 'r zinnigheid in heeft,” zegt ze, „en meneer Durkstra zoals ie belooft, de koste op zich neemt dan zulle we het manneke nie tege houden, wat jij Driekus? . . . De jongen is overal bewaard . . . God is overal . . .”

Opa knikt en meneer Durkstra lacht tevreden. Dirk zelf zou wel even willen rennen zo blij is hij, maar plotseling komt er een rimpel in zijn voorhoofd. „Meneer,” begint hij weifelend. „Hoe . . . hoe denken de jongens er over . . . Zijn . . . zijn die net zoals ik?”

„Weet je wat? Ga meteen mee, dan zie je ze,” stelt meneer voor.

„Eerst je zondagse broek aan en je witte blouse,” beslist opoe en ze legt haar breikous op de geel geschilderde bank en dribbelt bedrijvig naar binnen om het goed klaar te leggen.

„Kijk's Dirk,” zegt meneer, wanneer ze even rijden. „Jij vroeg daarstraks hoe de jongens het vonden dat je meeging . . . Nu, Leen en Huib vinden dat opperbest, maar . . . 'k ben bang dat Arend er niet zo mee ingenomen is . . .”

„Dan, dan ga ik liever . . . liever niet,” stottert Dirk verschrikt.

„Ja . . . juist wel! Zie je, onze Arend is een beetje verwend, misschien wel erg veel zelfs . . . Hij is enig kind en hij kijkt meestal niet verder dan de buitenkant . . . naar kleren en zo . . .”

Dirk kleurt hevig. „Ik heb nou . . . nou mijn beste bullen aan,” be-
kent hij benepen. „Maar ik ga daar niet mee varen en mijn bruine
broek, die . . . die is versteld . . .”

„Dat geeft niemandal jongen. Arend moet juist leren dat kleren er
niets toe doen. Misschien leert hij wel van jou, dit in te zien tijdens
de bootreis, wie weet . . .”

Dirk zwijgt. De schitterende, bijna sprookjesachtige vakantieweek
lokt hem niet zo verleidelijk als in het begin.

Ze zitten gehurkt met z'n vieren op een kluitje voor de garagedeuren,
Arend, Leen, Huib en de monteur Berend. Durkstra legt zijn hand op
Dirks schouder en zo wandelen ze samen naar het groepje toe. „Hier
hebben we dan nummer vijf, jongens, Dirk Kooy,” zegt hij opgewekt.
„'t Vijfde rad aan de wagen,” fluistert Arend Leen Wiegman half-
luid in het oor.

Dirk vangt de woorden op. Ze brengen hem in verwarring. Hij knip-
pert met de ogen en hij luistert nauwelijks naar de namen van de
jongens als hij die een hand geeft.

„Ziezo, dat is dat,” zegt vader Durkstra. „Wat denken jullie er van?
Hier blijven plakken of naar binnen?”

„'t Is nog zo lekker buiten, meneer,” meent Huib.

„Mij best, maar dan ga ik toch eerst een sigaar voor Berend en mij
halen, ik ben in een wip terug!”

Er valt een stilte, een akelig zwijgen. Berend trekt met een stokje
peinzend figuurtjes op de tegels. Leen en Huib begluren de nieuwe-
ling heimelijk. In Dirk zelf klopt wild de onrust. Hij voelt dat deze
drukkende stilte er is om hem. Hij kijkt maar naar de grond, naar de
punten van z'n schoenen . . . oei, nou ziet hij dat er een vlek in z'n
broek zit! Dirk wrijft er langs . . . hij krabt er over met z'n nagels,
kijkt betrapt op en ontmoet de spottende ogen van Arend. Er krult
een smalend lachje om Arends lippen. „Zeg Dirk,” vraagt hij ge-
maakt vriendelijk, „wat doet jouw vader eigenlijk voor de kost?”
Dirk kleurt. „Hè? Ja . . . ja, vader?” brabbelt hij en door z'n ge-
stuntel kijken ze nu allemaal naar hem, ook blonde Berend, die zijn
stokje wegwerpt.

„Eh . . . vader . . . vader was bij een boer, zie je . . . bij een boer
gewoon . . .”

„Boerenknecht dus?” vraagt Leen.

Dirk knikt en legt stiekem zijn hand op de vlek in zijn broek.

„Je zei: vader was bij een boer,” vraagt Arend nieuwsgierig. „Is ie er dan niet meer?”

„Nee . . . hè . . . ja . . . ja . . .” Nu is Dirk helemaal van zijn stuk. De blos op z'n wangen wordt al vuriger en de jongens wachten op antwoord . . .

„Heb je al eens eerder gevaren, makker?” helpt blonde Berend hem dan uit de verlegenheid.

De jongen herademt. „Ja, geroeid en ook wel eens gekanoed.”

„Is het heus? Dat lijkt me zoiets jofels, een kano!” zegt Huib met schitterende ogen.

„Ik heb er zelf geen hoor,” zegt Dirk haastig.

„Dat zal wel niet nee,” lispelt Arend zo langs z'n neus weg. Elk woord steekt Dirk. Binnenin hem begint iets te broeien en hij neemt zich voor niet alles zo maar te slikken.

„Waar ligt de boot eigenlijk?” vraagt hij aan de monteur.

„Ergens in de buurt van Deventer.”

Dirk veert op. „Ai dan varen we de IJsel op, de Rijn en dan de Waal . . . dan komen we voorbij de plaats waar ik woon.”

„Dat treft prachtig,” grinnikt Arend, dan gaan we met z'n allen bij jullie op visite!”

Nieuwe schrik bij Dirk. Nu krijgt hij het helemaal verschrikkelijk warm. Hij zoekt naar een uitvlucht. Nee hij moet er niet aan denken dat die Arend een voet over de drempel van hun huisje zette. Die knaap is veel te deftig . . . hij zou z'n neus maar optrekken . . . o gelukkig daar komt meneer Durkstra terug!

't Is al erg laat als Dirk door de stille avond naar huis gaat. Nee, niemand hoefde hem weg te brengen, heeft hij gezegd. Boven hem ligt wijd de fluwelen hemel, bezaaid met duizenden diamanten . . . Roerloos staan de kranen op de scheepswerven als rusten ze van een vermoeiende dag . . .

Dirk merkt niets van die goede stilte. In hem borrelt het onstuimig. O ja, hij wil dolgraag de reis met „de Salamander” meemaken, maar als vijfde rad aan de wagen? . . . Misschien kan Arend nog wat van je leren; zei Durkstra . . . Dat is allemaal wel mooi gezegd maar ik laat me niet op de kop zitten . . . O daar is het huisje van grootvader al . . . Kijk opa staat in de deur . . .

„Hallo,” roept Dirk al van verre. In het verlichte vlak van de deur steekt opa zijn hand omhoog. Hollend bereikt Dirk het huisje.

Opoë heeft gedacht dat Dirk een heleboel te vertellen zou hebben maar dat valt hard tegen. Op haar vragen krijgt ze meestal een kort ja of nee . . . „We gaan naar bed,” zegt ze daarom na een kwartiertje. Dirk knikt opgelucht, kust opa en opoë goenacht, beklimt traag het smalle trapje naar de zolder, waar een broeierige warmte hem opwacht. Zonder haast kleedt de jongen zich uit, knielt dan neer en probeert zijn avondgebed te fluisteren. Driemaal begint hij opnieuw, omdat onrustige gedachten telkens zijn bidden verstoren . . . En wanneer de maan een uur later speels een lichtstraal over 't voeteneind van het ijzeren ledikant werpt, vindt zij Dirk nog klaar wakker, woelend, zuchtend . . .

„Ze mogen 't niet weten,” fluistert hij hees. „Nee voor geen geld . . . ze mogen er niet achter komen . . .”

De maan kruipt weg achter een dikke wolk. De lichtstreep aan het voeteneind verdwijnt, maar onder de donkere hanebalken herhaalt Dirk de onbegrijpelijke woorden. „Ze mogen het niet weten!”

2 Dirk doet een ontdekking

Maandagmorgen in de vroege . . . De zon is pas goed en wel met zijn tocht langs de hemel begonnen. De sloten liggen nog bedekt met een zachtwitte waas en aan de grashalmen beven stil de dauwdruppels, bewogen door een vleugje wind. Toch komt er al meer leven. Boeren, die gaan melken . . . op de rivier trekt een klein slepertje driftig een logge rijnaak voort . . . in de verte begint fel op een scheepswerf een klinkhamer te ratelen . . .

Over de grote autoweg, die naar het oosten voert, rijdt snel een vrachtwagen. In de cabine, blonde Berend, Martens, de chauffeur, en Arend. Achterop, onder een huif, schudden Huib, Leen en Dirk geducht heen en weer.

Ja, het avontuur is begonnen. Met glanzende ogen kijken de drie jongens naar de pakken en koffers en ook naar de grote kist met motoronderdelen. Die kist zal Berend nodig hebben om de motor van „de Salamander” te repareren. 't Is een enorme drukte geweest

Achterop, onder een huif, schudden Huib, Leen en Dirk geducht heen en weer.

voordat ze alle spullen bij elkaar hadden, maar nu zijn ze dan op weg. In het begin vallen de woorden schaars daar achter op de vrachtwagen, maar als Huib een rol zuurtjes opdiept en gul ronddoelt, komen de tongen los. Dirk wordt al opgeruimder. — Als die Arend nu ook nog een beetje meevalt, denkt hij, nou dan heeft ie een pracht vakantie. Hij zoekt een gemakkelijke houding en neuriet gezellig met het brommen van de motor mee . . .

Hij schrikt op als Huib 'm in zijn arm knijpt. „Zeg zit je nou al te maffe?” vraagt die lachend.

„'t Is ook nog zo vroeg,” verweert Dirk zich zwakjes.

„'k Wilde je even zeggen dat we achtervolgd worden,” zegt Huib geheimzinnig achter zijn hand.

„Hè . . . hè . . . wat?”

„O Dirk, trek je maar niks aan van wat Huib zegt,” grinnikt nu Leen Wiegman. „Huib zit altijd boordevol avonturen. Hij heeft veel te veel boeken gelezen!”

„Leuter niet,” bromt Huib. „Kijk dan zelf. Die kleine groene wagen zit ons al wel een uur op de hielen . . . ”

„Misschien moet ie wel koek halen in Deventer,” lacht Dirk.

„Hè, ben jij nou ook net zo'n droge als Leen?” zegt Huib teleurgesteld en kijkt mismoedig naar buiten, waar inderdaad op een afstand van een veertig meter een groen autootje rijdt.

„We zullen af moeten wachten. Misschien dat die kerel iets in zijn schild voert,” zegt Leen, die Huib weer op wil beuren. Nu en dat lukt. Meteen breekt bij hem de zon weer door en onmiddellijk haalt ie z'n rol zuurtjes te voorschijn. Als hij Dirk de versnapering voorhoudt zegt hij eensklaps. „Zeg Dirk . . . aan Arend zul je even moeten wennen . . . Hij kan soms wat zuur uit de hoek komen . . . 't is een beste vent, maar . . . je begrijpt me zeker wel? . . . Is het niet zo Leen?”

„Je hebt gelijk, maar je moet niet kletsen als Arend er niet bij is.”

„Jij . . . jij wordt vast nog 's dominee,” valt Huib uit en dan lachen ze alle drie.

't Wordt even zoeken in Deventer en als ze bij het opgegeven adres komen, blijkt „de Salamander” nog een heel eind verderop te liggen, in een nauw vaarwater. Gelukkig dat ze er met de vrachtwagen spoedig zijn en vooral de jongens achterop zijn blij als ze eindelijk uit kunnen stappen en weer kunnen lopen. Juichend stormen ze op „de Salamander” af. Het schip ziet er verveloos uit, maar dat merken de jongens nauwelijks.

„Wat afgelegen is het hier, Berend,” meent Arend en kijkt onderzoekend om zich heen.

Inderdaad ligt het schip in een smalle vaart, vlak bij een bosje met daarin verscholen een klein zomerhuisje.

„'k Geloof dat de vorige eigenaar ietwat een zonderling was,” weet de monteur te vertellen. „Je bent toch niet bang zeker?”

„Bang? Ik? Poeh!” En om te bewijzen dat ie zich kiplekker voelt rent Arend als eerste de loopplank over, die Berend juist heeft uitgelegd.

„Hoera, ik neem „de Salamander” in bezit!” roept hij met overslaande stem. De anderen volgen, opgetogen, nieuwsgierig, begerig om snel alles te weten wat er te weten valt.

„De Salamander” is geen groot schip. Voor en achter heeft het een

kleine kajuit. In 't midden, waar het stuurwiel is opgesteld, is een dakje, zodat de stuurman droog blijft. Dan, halverwege de loopplank slaakt Huib een gesmoorde kreet. „De auto,” zegt ie met uitgestoken wijsvinger. „'t Zelfde groene wagentje!”

De andere jongens zien wel een autootje in de verte en Arend die nergens van weet, zegt grinnikend: „'t Kan best zijn dat er wel tien-duizend groene wagens in ons land rondrijden, wat zou dat Huib?” Maar Huib geeft geen antwoord. Met een sprong belandt hij op het schip, waar Berend al met een sleutelbos aan het morrelen is bij het slot van het kajuitdeurtje. Na drie mislukte pogingen wijkt het deurtje. „Een kale boel,” broemt Arend teleurgesteld.

„Nee, een luxe jacht is het niet bepaald,” geeft Berend toe en dan treedt hij terug om ook het roefje achterin „de Salamander” te ontsluiten, maar dat hoeft niet meer. Dirk ontdekt, dat de deur aanstaat. Berend fronst daar zijn voorhoofd over. „Hoe kan dat nu?” mompelt hij, „er kan hier toch niemand geweest zijn? . . .”

„Wat zeg je?” vraagt Dirk nieuwsgierig.

„O niks,” zegt Berend, maar wanneer hij het roefje binnenstapt, kijkt hij toch nauwlettend om zich heen. Er valt evenwel niets bijzonders te bespeuren. Ze zijn gauw uitgekeken en één voor één verlaten ze weer het roefje. Alleen Dirk blijft dralen. Uit z'n ooghoeken gluurt hij naar de anderen, z'n wangen kleuren hoogrood . . . Er komt iets schichtigts over hem, net alsof hij iets wil verbergen, dan . . . wanneer hij meent dat niemand erg in hem heeft, bukt hij zich bliksemsnel en grist een glimmend voorwerp weg uit een diepdonker hoekje van onder een bank.

„Wat doe jij daar?” informeert Huib, die zich in de deuropening nog even omkeert.

„Ikke? . . . Eh . . . niks . . . niks jô . . . ik kom.”

„Allez!” schalt de stem van Berend, „alle hens aan dek, werk aan de winkel. Leen en Dirk brengen de bagage aan boord. Arend en Huib helpen mij met de kist motoronderdelen.”

De jongens vliegen. Koffers en kisten worden afgeladen. De vrachtwagen vertrekt onmiddellijk, want de chauffeur moet nog helemaal naar Appingedam om een scheepsmotor te halen. Het wordt een bedrijvigheid van je welste. Berend is meteen op en top de monteur. Hij schiet een overall aan en buigt zich over de kapotte motor, een enorme engelse sleutel heeft hij in de hand.

Ondertussen pakken Leen en Dirk het meegebrachte keukengerei uit, pannen, borden, lepels, vorken, messen, een gasstel en een fles vloeibaar gas. Zo af en toe voelt Dirk nog wel eens stiekem aan die harde knoedel in zijn broekzak. Ai, hij brandt van verlangen om precies te zien wat hij heeft opgeraapt. Daarom mompelt Dirk vaag dat ie nog iets moet halen en glipt het roefje uit, gaat heel gewoon over de loopplank, maar spiedt ongemerkt over zijn schouder heen of de anderen hem soms volgen . . . Dirk ziet zijn kans schoon en duikt weg achter een bosje kreupelhout . . . Zijn hand zoekt het harde ding . . . hij trekt het te voorschijn . . . een tabaksdoos?

Een beetje beverig opent Dirk de doos, wat kruimelige tabak valt op zijn hand . . . Zijn ogen zoeken, ja, achterop het deksel staat wat gekrast, twee letters: S. B. De jongen duwt met z'n vingers de tabak weg, zijn hart klopt van opwinding . . . Als er nu eens een geheime boodschap of zo iets in zat. Of kwam dat alleen maar in verhalen voor? Wat? Was . . . was dat een papiertje? . . .

Opeens breken zijn gedachten af en meteen klapt hij de doos dicht en luistert gespannen . . . Geritsel, vlak bij . . . Een zucht of . . . of gesteun . . . Er beweegt een tak . . . wat gekraak . . . een schaduw . . . Dirk is niet een van de bangsten. Dapper doet hij een stap voorwaarts en nog een en nog een . . .

Een man rijst eensklaps voor hem op! Een magere kerel met een rafelige pet op en een verkleurde, vlekkerige jas aan. Z'n haar piekt onder die rare pet uit en de man heeft zich zeker in geen week geschoren. De kerel grijnst een paar brokkelige gele tanden bloot en vraagt schor: „Zoek je wat jochie?”

„Nee . . . eh nee . . . ”

„Ruk dan rap in!” grauwt de man en spuwt fel op de grond.

„Waarom?” durft Dirk te vragen. „Ik heb niks . . . niks gedaan . . . ”

Eerst kijkt de man verwonderd, maar dan valt er een donkere schaduw over zijn baardig gezicht. Zijn stem klinkt nog schorriger wanneer ie met flikkerende ogen zegt: „Schiets op . . . geen smoesjes! Laot me met rust . . . Denk er om dat scheve Schalk niet met zich laot spotte . . . 'k Heb genoeg naorigheid aon m'n kop . . . ik kan er jou niet bij gebruike . . . ”

Dirk begrijpt er geen sikkepit van, maar hij vindt 't toch het veiligste om zo snel mogelijk naar „de Salamander” terug te keren. Hij wil al weg gaan, maar dan legt de zonderlinge man zijn hand op Dirks

schouder en houdt hem tegen . . . „Zeg jochie,” gromt hij met iets dreigends in zijn stem, „weet jij wat dat voor volk is, dat daar op 't bootje rondscharrelt?”

„O jawel . . . ik hoor er zelf ook bij. We gaan er mee varen!”

„Wat?!” schreeuwt de man verschrikt „Gaot . . . gaot . . . 't bootje vort?”

Dirk knikt. „Als de motor klaar is.”

De man opent z'n mond om nog iets te zeggen, maar eensklaps laat hij Dirk los, draait zich om en gaat brommend weg.

De jongen laat er nu geen gras over groeien. Hij snelt terug naar „de Salamander”. Toch stopt hij nog een keer onverwachts als hem een gedachte door het hoofd flitst. „Ik heb die kerel wel eens meer gezien,” piekert hij, „maar waar?”

Kans om er langer over na te denken, krijgt hij niet want Dirk ziet juist het hoofd van Leen om de hoek van de roef verschijnen.

„'k Dacht dat je hoepelen was?” lacht Leen en legt wat dekens netjes op een stapel.

„Nee,” zegt Dirk gedempt. „Moet je horen, daar in die bosjes zat een gekke kerel, een rare vent jô! Een baard had ie om in te klimmen en hij was scheef . . . Scheve Schalk noemde ie z'n eige . . . en hij was razend nieuwgierig . . . en 'k geloof dat ik 'm wel eens eerder gezien heb, maar . . .”

„Wat staan jullie te smoezen?” klinkt de stem van Arend Durkstra plots achter hen.

„Dirk heeft een scheve meneer gezien, een soort landloper . . . en hij gelooft dat ie 'm kent.”

„'t Zal z'n vader geweest zijn!” laat Arend zich ontvallen, maar wanneer hij ziet dat alle kleur uit Dirks gezicht wijkt en dat er in diens ogen een harde glans komt, bindt hij vlug in en zegt haastig; „Da's natuurlijk maar onzin. Heb je werkelijk iets bijzonders gezien, Dirk?” Bruusk haalt Dirk de schouders op. Hij denkt er niet aan om Arend in vertrouwen te nemen. De woorden van daareven priemen hem tot in zijn hart. Hij wil geen ruzie, maar als dat zo door moet gaan, dan . . .

„Bah!” denkt hij bitter en wil weg gaan, maar botst tegen Berend op, die op zijn polshorloge kijkt en met een benauwd gezicht zegt dat zijn maag begint te jeuken. Alle jongens vallen hem bij.

De monteur lacht en haalt uit zijn binnenzak een lijstje en geeft het

Leen. „Alsjeblieft, jij, Arend en Dirk gaan inkopen doen, hier is geld. Denk er om dat ze jullie niet bij de neus nemen!”

„Laat Huib maar gaan,” sribbelt Arend tegen.

„Nee! Orders van de kapitein!” is het korte antwoord van Berend. Nog even pruttelt Arend wat na, maar als hij ziet dat Leen en Dirk ieder een hengselmand pakken en er mee op weg gaan, holt hij ze toch achterna. Op de kaarsrechte polderweg is weinig verkeer. Eenmaal dokkert een boerenkar voorbij en ze ontmoeten één fietser. Een meneer met een donkere bril op z'n neus en een vrolijk vakantiepetje op z'n hoofd. „Is dat soms dezelfde meneer, waar jij het daarstraks over had?” wil Leen weten.

„Nee, bij lange na niet, maar wacht 's . . . zie ik in de verte niet iemand aan de kant van de sloot zitten . . . Ja, 'k geloof warempel dat 't scheve Schalk is!”

„Heet die kerel scheve Schalk?” vraagt Arend nieuwsgierig.

„Ja . . . tenminste,” aarzelt Dirk.

„Dat kunnen we gauw weten,” lacht Arend overmoedig en met de handen als een trechter voor zijn mond roept hij: „Hela, ben jij 't scheve Schalk?”

„Ben je gek?” schrikt Dirk. „We moeten er nog langs! 't Is een kwaje kerel!”

„Koest maar een beetje,” zegt Arend uit de hoogte.

„Nee, Dirk heeft gelijk,” bemoeit Leen er zich nu mee. „Je kunt zo alles maar niet schreeuwen wat er in je bol opkmt . . . zie je wel, de man komt al overeind en komt ons tegemoet. Daar zitten we nou met de gebakken peren!”

Ja, ze zien het nu alle drie en hun lopen wordt al trager. Scheve Schalk beent hen tegemoet. Over zijn linker, hoge schouder draagt hij een stok. Aan het uiteinde bengelt een oude lederen tas. Ineens weet Dirk dat hij de man nu al eens eerder gezien heeft op hun dorp, met negotie.

Wanneer ze nog een meter of tien van de man verwijderd zijn, gaat die aan de kant van de weg staan en loert onder de klep van zijn pet hun kant uit.

Arend fluit zenuwachtig een wijsje omdat ie zich niet op z'n gemak voelt, Leen tuurt strak naar de kiezelsteentjes van de polderweg, alsof die zo verschrikkelijk mooi zijn en Dirk tenslotte loopt net alsof er niemand aan de kant van de weg staat . . .

Ze schrikken hard en staan met een schok tegelijk stil! De man verspert hun de weg! Breeduit met de armen gekruist kijkt hij naar de jongens. De stok ligt als een geweer over zijn schouder.

„Zo jochies,” zegt hij niet eens zo erg bars en daarom halen de jongens verlicht adem. „’k Mot effe een appeltje met jullie schille . . .”

Oei, nu zijn ze weer op hun hoede! Wie weet houdt die kerel zich maar vriendelijk. In drie paar benen spannen zich de spieren om als ’t nodig is, het hazepad te kiezen.

„Wat is er aan de hand?” begint Dirk onzeker.

„Jao . . . eh ik wilde vraoge . . . hebbe jullie in de buurt . . . of . . . eh . . . jao in de buurt van dieje Salamander niks gevonden?”

„Gevonden?” roepen Arend en Leen tegelijk verrast uit.

„Jao . . .” zegt scheve Schalk en kijkt de jongens gespannen aan.

„Niks, niemandal!” zegt Arend beslist, „de Salamander” was zo leeg als een hol vat!”

„Mm . . . zo . . . nou schiet dan mar op!” bast de man, ineens weer onvriendelijk.

Ze wachten geen seconde, maar tippelen er meteen flink vandoor. Arend en Leen hebben het druk over de ontmoeting met de zonderling maar Dirk doet er het zwijgen toe.

„Wat ben jij stil?” vraagt Leen na een poosje. „Ben je zo geschrokken van je oude kennis?”

Dirk glimlacht flauwtjes en voelt de tabaksdoos heet en zwaar tegen zijn been drukken.

„Waarom?” vraagt hij zich af, „waarom heb ik ’t eigenlijk niet eerlijk gezegd, dat van die tabaksdoos?” Maar diep in zijn hart komt het antwoord. „Nee, eerst kijken of het papiertje onder in de doos iets bijzonders is, hoewel . . . die doos is niet van mij . . . och malle praatjes! Trouwens scheve Schalk vroeg of ze iets in buurt van „de Salamander” hadden gevonden, nou en dat heb ik niet . . . ’t Ding lag op het schip . . . Ja . . . maar . . . Niks te maren, als ik alleen ben zal ik eerst de doos nauwkeurig onderzoeken dan kan ik nog verder zien . . .”

Zo denkt Dirk en als de stem van zijn geweten hem toch nog te hinderlijk wordt, gooit hij uitgelaten de hengselmand in de lucht en vangt die weer op en hij draaft een eind voor de anderen uit. Nee, Leen heeft helemaal abuis gehad. Dirk is niet stil, luister maar eens, hij praat het hardste van allemaal . . .

Terug bij het scheepje, zwaar torsend met de manden, wacht hun een nieuwe verrassing. Ze zien Huib verwoed aan een zwengel draaien, hij puft en hijgt, zweet, maar dan . . . met veel lawaai slaat de motor aan! Berend steekt allebei zijn armen in de hoogte en klopt Huib vrolijk op de schouder. De jongens op hun beurt juichen, schreeuwen drie hoeraatjes voor Berend en vragen of ze nu op slag weg varen.

„Ho, ho,” sust de monteur, „kalm aan, eerst eten zou ik denken. Wat vinden jullie? Vanavond warm en dan nu maar brood?”

O ja, dat vinden ze allemaal best. Berend verdeelt het werk. De een moet snijden, de ander smeren, een derde water koken voor de thee, zodat na een kwartiertje vijf flinke stapels boterhammen liggen te wachten om verorberd te worden. Nu, lang behoeven die geen geduld te hebben; verbazend hoe de jongens er weg mee weten! Net als Dirk Kooy het laatste brokje van z'n vijfde boterham doorslikt, klinkt er op de weg belgerinkel. Er staat een man, die hartelijk wuift.

Berend herkent hem 't eerst. „Is dat niet die meneer waarmee jouw vader een dag of wat geleden mee aan kwam kuieren, Arend? Je weet wel, 't was iemand, die nog niet zo lang bij ons op het dorp woonde.”

„Ja, hij is het,” zegt nu ook Arend. „Heette hij niet meneer Pen of zoiets?”

Zeker heeft meneer de laatste woorden opgevangen want wanneer hij het scheepje opstapt zegt hij lachend: „Ja hoor 't is meneer Pen. Toevallig moest ik hier ook in de buurt zijn. Vanmorgen ben ik jullie gevolgd . . .”

„In . . . in een groene auto?” valt Huib hem in de rede.

„Precies!”

„Die Huib!” spot Leen goedaardig, „die dacht dat we achtervolgd werden door een boef!”

„Nietes!” bijt Huib rood en zoekt snel troost bij zijn achtste snee met kaas.

„Zo, dus jij bent een speurder, Huib,” zegt meneer Pen goedkeurend.

„Nu dat kon wel's te pas komen . . . Zeg eh jongelui,” vervolgt hij ineens haastig, „hebben jullie aan boord iets gevonden?”

Pats! De emaille kroes, waaruit Dirk juist een slokje neemt, valt uit z'n handen op de vloer; traag vloeit de the. uiteen tot een grote plas.

Even duurt de verwarring, maar wanneer Dirk ijverig, diep voorovergebogen, bezig is om met een grote doek de overstroming weg te dweilen, komt meneer Pen terug op zijn vraag.

„Wat gek,” vindt Arend. „Daarnet vroeg ons ook al iemand of we wat gevonden hadden.”

„Een baardig heerschap?”

„Ja, ja met een ouwe pet en een knie uit z'n broek . . .”

„Juist, dat klopt dan. Dezelfde man heeft me even geleden ook staande gehouden. Hij dacht dat ik ook op het schip thuishoorde. Hij brabbelde dat ie iets kwijt was . . . een doos, een tabaksdoos of iets dergelijks. Hij draaide er wat om heen. Maar tenslotte kwam de aap uit de mouw: meneer had een paar nachten op het schip geslapen. De kajuitdeur was open geweest, zei hij.”

„Da's fraai!” bromt Berend wrevelig.

„Ja,” geeft meneer toe. „'t Is niet zoals het hoort. Enfin, ik ben vooruitgefietsd en heb 'm beloofd even bij jullie te vragen of je dat ding soms tegen bent gekomen.”

„Daar komt ie al aan,” fluistert Huib.

Aarzelend nadert scheve Schalk. Er is wat schuws over zijn doen en laten gekomen. Zijn ogen gaan onrustig van de een naar de ander.

„Nee, 'k heb geen tabaksdoos gezien,” zegt Berend.

„Ik ook niet,” stemmen Arend en Leen in. Huib schudt ook van nee. En Dirk? Er stijgt een verschrikkelijke hitte naar zijn hoofd. Een hitte die zijn slapen kloppen doet. Gelukkig dat ie het zo druk heeft, dan valt 't niet zo erg op . . . Wat moet ie beginnen? Kon hij de doos maar weer onder de bank wegmoffelen . . . En 't papiertje dan? Maar dat is toch ook van scheve Schalk? Jawel, maar als 't nu eens een prachtig geheim was? Dirk wrijft wild met de doek over de vloer . . . Als ze nu maar niet naar hem keken!

„Dus jullie weten nergens van?”

„Nee, nee, niks,” wordt er gemompeld.

Schielijk staat Dirk op en stommelt gejaagd het roefje uit. Diep overbuigend naar het water, wringt hij de doek. Hij trekt er een benauwd gezicht bij, maar dat komt omdat ie bijna geen raad meer weet. 't Liefst gooide hij de doos in het water, maar aan de oever staat scheve Schalk wantrouwig naar het schip te gluren. En Dirk maar wringen. En komt al lang geen druppeltje meer uit de lap . . . Wat doet ie ook dat malle ding in zijn zak te steken?

„'t Moet toch hier zijn,” hoort hij meneer met nadruk zeggen.

Er verschijnen kleine zweetdruppels op Dirks neus. Dat loopt mis, dat gaat fout. Straks zetten ze de hele boot op de kop om te zoeken en hij maar meezoeken zeker? Nee, dat houdt ie nooit vol! Ineens is hij besloten. Alsof er goud te halen is, vliegt hij het voorste roefje in. Jachtig, met de rug naar de anderen toe, rommelt hij wat, kijkt achter een koffer, voelt onder een bank . . . Zijn rechterhand pakt de doos uit de broekzak, snel open hij het ding neemt er 't papiertje uit en frommelt dat vlug onder zijn blouse, dan stormt hij naar buiten.

„Hier, hier heb ik 'm. Hij lag onder die bank daar!” roept hij en Dirk hoort zelf hoe dun en beverig zijn stem trilt.

Vermoedt meneer Pen dat Dirk niet de volle waarheid spreekt? Twee, drie seconden misschien ontmoeten hun ogen elkaar. Dirk slaat de zijne neer en duwt de doos in meneers hand.

„Ja, dit zal ie dan zijn,” zegt die en klapt het dekseltje op. „Een beetje tabak, anders niets,” zegt hij binnensmonds en vreemd, nu lijkt het net of meneer opnieuw even scherp Dirks kant uitkijkt. Dirk verduwt dat rare gevoel met alle kracht naar de achtergrond. 't Is immers onmogelijk dat meneer Pen iets van het papiertje weet! „Is ie terecht?” Het schorre geluid van scheve Schalk, die tot halverwege de looplank gelopen is.

„Ja hoor,” zegt meneer Pen vriendelijk, staat op en geeft de man zijn eigendom terug.

Het eerste werk van scheve Schalk is een plok tabak nemen en achter zijn kiezen stoppen.

„Smakelijk eten!” griezelfluistert Leen tegen Dirk, maar Dirk hoort het niet. Dirk wacht op de verschrikte uitroep van scheve Schalk, wanneer die ontdekken zal dat het papier spoorloos is . . . en Dirk wacht bijna ademloos, star turend naar het groene lichtje aan stuurboord, maar de kreet weerklinkt niet. Zonder bedankje keert scheve Schalk zich om en gaat de polder in; de lederen tas aan het uiteinde van de stok over zijn schouder, wiegt bij elke stap heen en weer . . . Voor Dirk is het alsof de zon nu pas weer gaat schijnen. Hij vindt het wel een raadsel dat scheve Schalk niets over het vermiste papier zegt, maar de vreugde omdat het gevaar nu voorbij is, werkt zo plezierig in zijn benen dat ie opspringt . . . Hij wil zo maar een eind de weg opdreven.

„Ho, wacht jij eens,” maant Berend. „We moeten nog danken.” Beschaamd zakt Dirk terug op zijn plaatsje en knijpt zijn ogen stijf dicht, maar dankzeggen voor het brood, voor al het goede, nee, dat doet hij niet, want als hij onrustig z'n armen beweegt, ritselt onder zijn blouse het papier uit de tabaksdoos van scheve Schalk . . .

3   Schaduwen rondom „de Salamander”

Het is stil geworden. Zelfs de kikkers dutten en dromen van een nieuwe zonnige dag en wanneer de krekels, als op een afgesproken teken zwijgen, is de stilte bijna voelbaar. De nachtwind brengt een kleine rimpeling in het donkere water en de maan tovert zwakke lichtjes in die kleine golfjes . . .

„De Salamander” ligt stevig gemeerd, een eindje voorbij een dorp. Ze hebben een mooie tocht achter de rug vanmiddag. Tenminste de jongens. Berend heeft niet zoveel kunnen genieten, want de motor begon nog al eens raar te pruttelen en af en toe sloeg ze helemaal af. Daarom zijn ze niet zo erg veel opgeschoten, maar het plezier is er niet minder om geweest en toch . . . toch heeft Dirk de hele dag uitgekeken naar de nacht. Hij verlangde er naar om alleen te zijn, om eindelijk te zien of er op het papiertje iets bijzonders stond. Nu is het dan nacht, nu is Dirk alleen. 't Is broeierig in het kleine roefje, waar Leen, Huib en Dirk naast elkaar op kermisbedden liggen. Door de vier raampjes valt een aarzelend licht naar binnen. Het deurtje staat open. Hoogzingend zwalkt een mug om Dirks hoofd. De jongen slaat er nijdig naar; heet heeft ie 't, bar heet! Hoe lang ligt ie nu al te hanewaken? Te wachten totdat hij er zeker van zal zijn dat Huib en Leen vast slapen. Dan pas zal hij opstaan. Zijn schoenen heeft ie listig klaar gezet, vlak bij een zaklantaarn en 't papiertje draagt hij veilig bij zich in het jaszakje van z'n pyjama. Dirk brandt van nieuwsgierigheid, vooral na vanmiddag. Toen kon hij heel even een blik in het briefje slaan. Toen was hij even alleen. Ja, 't lijkt wel een geheimzinnige boodschap! Dadelijk zal hij het weten . . .

Dirk kijkt naar de twee slapende makers. Huib woelt telkens en smakt met z'n lippen, alsof hij iets erg lekkers proeft. Leen ligt heel rustig . . .

Dirk gaat voorzichtig zitten: waakzaam om bij het minste gerucht onmiddellijk weer neer te dalen. „Als die Huib nou maar 's stil lag,” denkt hij.

„Ja,” zegt Huib luid.

Dirk ligt al, trillend van schrik. Langzaam, heel langzaam begint hij te begrijpen dat Huib hardop droomt.

Nog eens probeert Dirk het. Hij schuifelt van zijn matras af, prachtig, 't lukt zonder geluid. Zijn tastende handen vinden de schoenen, de zaklantaarn, mooi . . . Nu de drie tredjes op naar buiten . . . Tjonge, heerlijk, 't is hier beter dan in het bedompte roefje. Dirks ogen dwalen, omhoog, naar de wijde hemelkoepel. Anders kan die aanblik hem zo vredig stemmen. Nu niet. De onrust woelt in hem. „Nu of nooit!” fluistert hij zichzelf moed in en zonder verder dralen sluipt hij met in de ene hand de schoenen en in de andere de zaklantaarn, de loopplank af . . .

Het gras is nat en koel . . . Verschrikt trekt hij zijn linkervoet omhoog als een distel hem geniepig in het vel prikt. Een paar meter verder, schiet Dirk zijn schoenen aan, luistert onbeweeglijk, een, twee minuten, kruipt tenslotte weg achter een wilgenbosje. Weer wacht hij. Dan knipt hij de lantaarn aan. 't Licht houdt Dirk vlak boven de grond, zo kan 't niet ver uitstralen. Nu het papiertje, vlug, vlug . . . De jongen brengt het stukje papier onder de felle lichtkring. Zijn ogen lezen gretig . . . Hij zucht . . . leest nogmaals . . . O, 't is vast iets bijzonders, maar zo onbegrijpelijk . . . 't lijkt wel of de helft er af is gescheurd . . . Opnieuw vliegen zijn ogen over het geschrevene . . .

zorgen

schat verborgen.

boos,

rm slechts loos.

ig avontuur gehad.

even veel van

bben aan een kat!

oost: een taart

reis:

uden vaart.

Epper.

Dirk dooft de lantaarn. De geheimzinnige boodschap stopt hij weer in z'n pyjamasje. Wat heeft ie nu bereikt? Ja, 't is iets bijzonders,

't gaat over een schat, maar wat moet ie beginnen? Waar is de andere helft van dit zonderlinge bericht . . . Duizend verschillende gedachten spelen krijgertje in Dirks hoofd . . . Zal hij blijven zwijgen? Of de anderen mee laten zoeken . . . Arend? Nee, die niet . . . ai, hoe moet dat dan? . . .

Ineens huivert de jongen . . . komt het door de nachtwind? Of? . . . Als gestoken veert Dirk op. Hoort hij daar wat? Bij „de Salamander”? Centimeter voor centimeter steekt hij z'n hoofd achter het veilige bosje vandaan . . . Een vreemde vlek warrelt voor zijn ogen, dat komt doordat ie zo ingespannen naar het witte papier heeft getuurd . . . Maar . . . maar wat is dat voor een vlek?

Dirk slikt, 't lijkt wel of zijn keel toegeknepen wordt . . . Op het schip ziet hij duidelijk een donkere gedaante! Is het één van de jongens? Nee, kijk de zwarte vlek glijdt nu als een schaduw van het schip af. Dirk onderdrukt met de tanden op elkaar zijn angst.

Diep naar de grond gebogen sluipt hij een paar passen dichterbij . . . Eensklaps een slag, alsof er een steen op het dek valt. 't Geluid klinkt groot door de nacht. Dirks hart maakt een sprongetje . . . Er komt leven aan boord van „de Salamander”. Schimmige gedaanten duiken op . . . Slaperige stemmen, die vragen wat er aan de hand is. Dirk hoort de zware rustige stem van Berend, die om kalmte maant. Dirk weet niet goed wat te beginnen? Wegkruipen of snel aan boord gaan? 't Is al te laat.

De schijnwerper van „de Salamander” flitst aan. De helle lichtbundel zoekt snel de omtrek af en vangt Dirk, die nog net weg wil rennen, maar nu als aan de grond genageld staan blijft.

Verwarde uitroepen van verbazing op „de Salamander”. Een schrille kreet van Dirk, die ergens heen wijst en gilt. „Daar! Daar!”

Berend stormt naar voren. „Wat is er makker?” vraagt hij beheerst. „Ikke . . . ik eh ik zag iemand wegglijpen . . . ik,” hakkelt Dirk en gebaart wild met zijn arm.

„Geeft me eens even je lantaarn!” gebiedt de monteur en zonder zich verder te bedenken ijlt hij in de aangeduide richting. 't Is een dwaas gezicht om Berend daar zo in zijn nachtgoed te zien rennen, maar niemand, die ook maar glimlacht! De andere jongens komen nu ook van boord en dringen om Dirk heen. „Wat voerde jij uit zeg?” „Wat heb je gezien?” „Was 't een kerel?” Ze bestormen hem met vragen. Wanhopig probeert ie antwoorden te bedenken, maar hij

komt niet verder dan een onsamenvattend verzinsel, waaraan niemand een touw vast kan knopen.

Dirk krijgt uitstel als Berend terugkomt.

„Geen sterveling te bekennen,” meldt hij. „En, zeg jongens, vooruit aan boord! 't Is geen vertoning zo in het holst van de nacht!”

„Luister 's,” fluistert Leen.

In de verte slaat een automotor aan.

„Dat zal toeval zijn,” zegt Berend bedaard.

Opgewonden spoeden de jongens zich het schip op. Alleen Dirk gaat met lome schreden.

„Allez, allemaal in de voorste kajuit,” beveelt Berend, „en dan moet Dirk eerst maar eens met zijn verhaal voor de dag komen, waarom ie in z'n dooie eentje nachtwandelingen maakt!”

„Au!” 't Is Leen die dit roept.

„Wat is er nu weer?” bast Berend.

„Ik trap op iets hards . . . o het is een steen! Daar zijn we zeker van geschrokken daarnet.”

„En . . . en kijk hier 's!” zegt Arend gedempt.

Verwonderd staren ze naar de mast van „de Salamander”. Aan het hout is een enveloppe vastgeprikt. Berend laat het licht van zijn lan- taarn op het witte vlakje spelen en leest hardop: „Aan de bemanning van „de Salamander”.

„'t Lijkt wel een betoverde boel,” huivert Arend. De anderen knikken en spieden met wijdopen ogen het duister in. Zou daar nog iemand zijn, die hen bespioneert?

Berend bewaard zijn kalmte. „Kom, naar binnen, dan zullen we eens kijken wat onze stenengooier te vertellen heeft.”

Gedwee hurken ze naast elkaar in het roefje, dat spaarzaam verlicht wordt door een klein lampje. De schrik ligt nog op hun gezicht, alleen Huib, mompelt zoiets van: „Een spannende boel, jongens!”

Berend scheurt de enveloppe open. Een nietig stukje papier, dat maar enkele regels draagt, trekt hij te voorschijn . . .

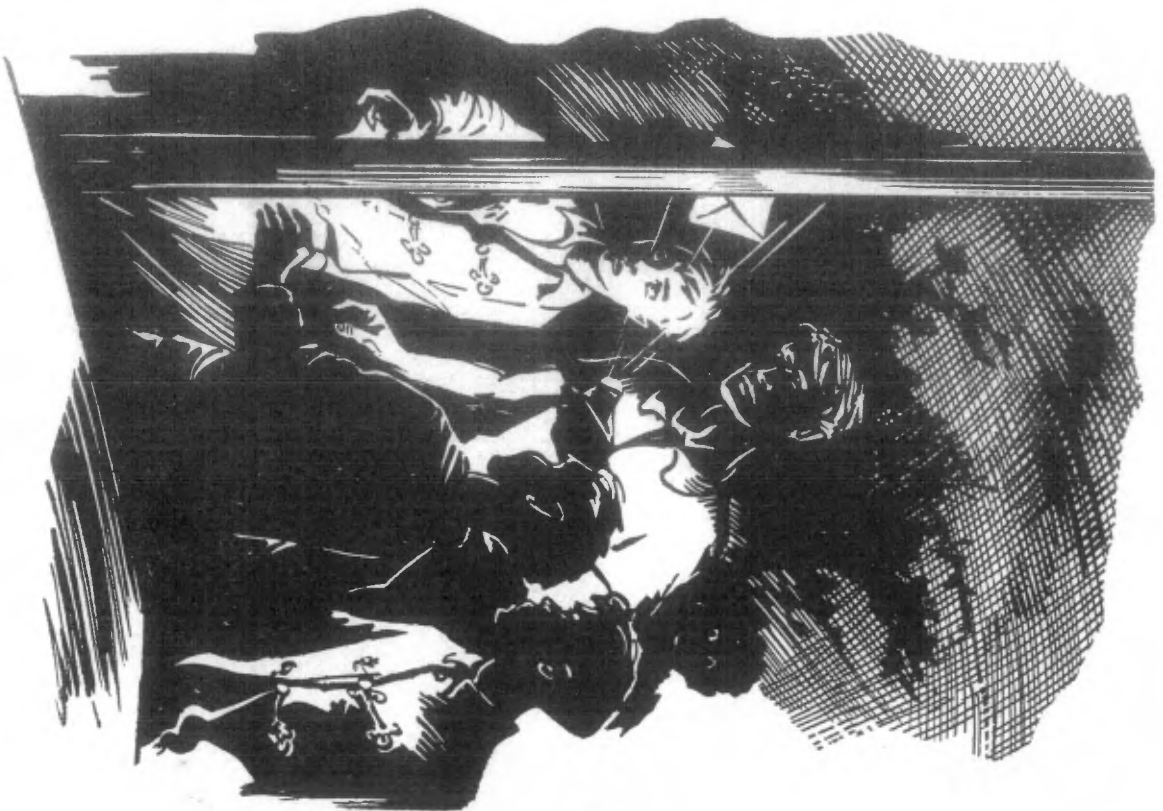
„Nou moe,” bromt de monteur, „ik mag een scheepsschroef zijn als ik hier wat van begrijp. Moet je horen, dit staat er:

'k Kan niet zeggen hoe hij heet,

Maar een van allen, die er meer van weet.

In een huisje, glad en kaal,

Drijft 't andere stuk door de Waal.

Berend laat het licht van zijn lantaarn op het witte vlakje spelen en leest hardop.

„Zeker van een halfgare!” grinnikt Huib.

Nog eens leest Berend, bedachtzaam „Maar één van allen, die er meer van weet . . . Bedoelt ie daar een van ons mee?” De monteur kijkt onderzoekend het kringetje rond. Allemaal zien ze hem vrijmoedig aan, behalve Dirk, die rusteloos aan een knoop van z'n pyjama-jasje frunnikt.

„Wat mankeert jou Dirk?” vraagt de monteur bezorgd. „Je ziet zo bleek?”

Ai, Dirk voelt alle ogen naar hem toe gaan! Hij moet wat zeggen, maar 't lijkt wel of z'n hoofd is leeggelopen. „Ikke . . . ik ben best,” brengt hij met moeite uit.

Berends voorhoofd vertoont rimpels. Plots krijgt hij een inval. „Zeg . . . eh Dirk,” zegt hij ernstig, terwijl ie naar het wonderlijke briefje wijst, „weet jij hier misschien meer van af? Ja, dat is waar ook . . . wat voerde jij eigenlijk uit aan de wal?”

Nu steken de ogen van de jongens nog feller: ze gloeien van achterdocht.

„Nou!” dringt Berend aan.

„Ja . . . ja . . .” stamelt Dirk en met een hulpeloos gebaar opent hij zijn hand waarin het verkreukelde briefje ligt. „'t Zat in de doos . . . de doos van scheve Schalk . . . ik wilde . . . ik . . . ik heb 't er uit gepakt . . . o, 'k heb er zo'n spijt van . . . ik . . .” De rest gaat in een snik verloren.

„Dat mankeert er nog maar aan,” beknort Berend hem en strijkt het onooglijke papiertje glad en leest. De rimpels in zijn voorhoofd worden al dieper. Arend en Huib lezen over z'n schouder mee.

„Een schat, 't gaat over een verborgen schat!” schreeuwt Huib, hees van opwinding.

De gehalveerde boodschap gaat van hand tot hand. De verwondering groeit en de jongens maken de wonderlijkste gissingen over de schat. Maar Dirk doet daar niet aan mee. Die heeft genoeg met zichzelf te stellen. Hij maakt geen plannen om de schat te veroveren.

„Jij had wel eens eerder met dat ding voor de draad kunnen komen!” zegt Huib met een scherp verwijt in zijn stem.

Dirk knikt stom.

„Nou zeg dat wel,” schampert Arend. „Voor dat we weggingen, zei vader tegen me dat ik een voorbeeld aan Dirk moest nemen, dat ik wat van hem kon leren . . . Haha, laat me niet lachen zeg!”

Dirk krimpt in elkaar. De bijtende woorden wonden diep, striemen hem fel. En een weerwoord vindt hij niet. „Ze hebben gelijk . . . gelijk . . . gelijk . . . ,” hoonlacht het in zijn binnenste.

Arend ziet zegevierend van de één naar de ander. In zijn hart stroomt een wilde vreugde binnen. De vreugde van de overwinning. Dirk is nu voortaan ongevaarlijk, weet hij. Dat kereltje telt niet meer mee. . . 't Was dwaasheid van vader om hem mee op pad te sturen . . .

„Luister eens,” begint eindelijk Berend op een toon, zwaar van ernst. „Dirk heeft verkeerd gedaan om z'n geheim voor ons te verzwijgen, maar . . . 'k geloof ook dat ie er veel spijt van heeft, is 't niet?” Dirk knikt heftig; z'n ogen blijven naar de vloer gericht.

„Dan zand er over!” bromt Berend. „En nou nog 's wat. Dit papier behoort ons niet toe. 't Kwam uit de tabaksdoos van die . . . eh . . .” „Scheve Schalk!” helpt Huib, in wiens blik een vurig verlangen brandt om op slag het geheim te ontraadselen.

„Juist ja, van scheve Schalk, maar waarom vroeg ie 't dan niet terug?” „En wie heeft het tweede papiertje aan de mast geprikt?” stelt Leen een nieuwe vraag.

„En ik ken niemand die Epper heet en jullie?” doet Arend er nog een bij.

„Tja,” piekert Berend, tja raadsels, vragen en nog eens raadsels . . . Sjonge,” schrikt hij dan, „half twee! We gaan gauw maffen zeg. Tenminste . . . jullie. Ik blijf nog even aan dek zitten.”

„Ik blijf ook op!” zegt Huib vlug.

„Geen denken aan, slapen jullie!” commandeert Berend.

„Moeten we de schat dan niet opsporen?” probeert Huib nog teleurgesteld.

„Waar dacht mijnheer te gaan zoeken?” grinnikt de monteur.

„Ja . . . eh . . . op de Waal in een huisje, glad en kaal . . . daarin is 't ontbrekende deel!”

„In een fles natuurlijk!” schreeuwt Arend, blij dat ie op de gedachte kwam.

„Heel goed mogelijk,” vindt ook Berend, „maar we zitten nog niet op de Waal en al zaten we er, dan was 't nog onbegonnen werk om in 't pikkedonker een fles te zien drijven. Allemaal naar kooi! En jij Dirk . . . voortaan geen geheimen meer voor ons, anders laat ik je kielhalen,” besluit Berend en diepweg in zijn borst, lacht hij. Dirk hoort het en nu durft hij even opkijken en ontmoet een bemoedigend

knipooje van de monteur, die wel begrijpt dat Dirk lelijk in de put zit. De gezichten van de jongens echter blijven strak en gesloten . .

„Kom Arend!”

Met tegenzin volgt de jongen Berend. Als hij over Dirks benen heen-stapt, sist hij hem nog hatelijk toe: „Je bent een leuk jochie hoor!” 't Wordt een ogenblik stil in het roefje. O, hoe hoopt Dirk dat één van de jongens nu iets tegen hem zal zeggen, maar 't valt bitter tegen.

„Ik kan niet slapen en jij Leen,” begint Huib na een poosje.

„Nee, ik ook niet, en zeg Huib, als dat briefje nou 's niet van scheve Schalk was, als . . .

Dirk luistert naar 't gepraat. Ze hebben het verschrikkelijk druk, Huib en Leen. Ze vergeten totaal dat Dirk daar ook nog in een hoekje ligt. Zijn naam wordt niet eens genoemd. Hij bestaat niet meer . . . hij is lucht geworden . . . Het schreit in Dirks hart van vernedering, van woede . . . Ah! Z'n vuisten worden soms hard als mokers en de spieren in armen en benen spannen zich . . . Ah, hij zou er wel op willen timmeren . . . er op los beuken met keiharde knuisten . . . „Waarom?” vraagt rustig een stem binnenin hem. „Waarom? Ze hebben toch gelijk? 't Is immers jouw schuld!”

Een paar seconden geeft hij die stem gelijk, maar dan vaart er een nieuwe hete drift zijn hart binnen . . . Moet je ze horen: „Zeg Leen. . . zeg Huib . . . zeg Leen . . . en zo maar door!” Hij zou ze . . . hij zou. Maar Dirk doet niks anders dan af en toe woest met de mouw van z'n jasje door de ogen wrijven en met een raar benauwd geluid z'n neus snuiten . . . Tenlangeleste worden Huib en Leen toch slape-rig . . . Het gesprek verloopt al trager. De tussenpozen worden steeds groter . . . Eindelijk dommelen ze in.

Dirk Kooy niet. Dirk ligt daar onafgebroken te worstelen met z'n onzegbaar verdriet. Bange gedachten komen zijn brein binnen . . . Hij kreunt stilletjes . . . „Als ze er nu maar niet achterkomen van vader,” denkt hij. „Nee dat mogen ze nooit weten . . . Vader heeft het niet gedaan . . . vader steelt niet. Toch wordt ie er van verdacht en is ontslagen bij de boer . . . Nooit mogen ze het weten, nooit, nu zeker niet . . . o . . .” Met een ruk gooit de jongen zich om . . .

Door de deuropening van het roefje ziet hij de aangloeiende sigaret-punt van Berend, die nog steeds niet is gaan slapen. Een poosje houdt dat rode gloeilichtje Dirks aandacht gevangen, totdat hij zich

opnieuw wild omdraait en hevig z'n elleboog stoot zodat het tintelt tot in zijn pink.

Dirk Kooy staart door een van de ronde venstertjes. Een klein stukje nachthemel is zichtbaar: een wolk met een zilveren rand vaart langzaam voorbij . . . Waarom moet Dirk nu opeens aan God denken? Komt 't doordat ie in de knoei zit? Doordat ie zich zo hopeloos eenzaam voelt? Och, hij weet het niet precies. Lang kijkt hij naar de traag veranderende wolkenvelden . . . In zijn hart gaat de storm luwen en eindelijk, eindelijk vouwen zijn betraande handen zich . . . Veel, heel veel woorden fluistert hij . . . over zijn verdriet, van zijn zonde . . . Hij bidt voor zichzelf, voor vader en moeder, die 't zo moeilijk hebben. Maar wanneer een fijn stemmetje in zijn hart vraagt of hij ook voor Arend bidt, grijpt opnieuw een grote verwarring de jongen aan.

In de ochtend pas, als boeren met rammelende bussen gaan melken en de zon opstaat uit zijn bed van nevelsluiers en ook Berend is gaan rusten, ja dan pas sluimert Dirk onrustig in . . .

En over een verlaten polderweg sjokt een oude man voort. Over z'n hoge schouder draagt hij een stok met een tas aan het eind. Zijn baard is stoppelig en zijn lippen zijn meestal stijf op elkaar geklemd. Af en toe staat hij stil en tuurt met een hand boven de ogen lange tijd in de verte, onbeweeglijk. Dan loopt hij weer hoofdschuddend verder . . . „k Mot die schuut vinde!” gromt hij schorrig. „k Mot!”

4 „Je mag enkel allenig komme”

De nachtrust voor Berend en Dirk is maar van korte duur, want als een vrolijke zonnestraal Huib wakker kriebelt, wrijft die meteen alle slaap uit z'n ogen, vooral als hij aan het gebeuren van de afgelopen nacht terugdenkt. Luidruchtig staat hij op, trapt „per ongeluk expres” op Leens voet, gaat aan dek, put water, zingt, fluit . . . zodat binnen vijf minuten alles op „de Salamander” in rep en roer is.

Dirk houdt zich achteraf en als ze na een half uurtje aanschuiven voor het ontbijt, is er niemand, behalve Berend, die ook maar een woord tegen hem gezegd heeft. Het maakt hem verdrietig en ook

giftig en z'n keelgat lijkt soms wel zo nauw dat het brood er onmogelijk doorheen kan.

Als ze allemaal reeds klaar zijn, zit Dirk nog met twee boterhammen voor zich. Gelukkig dat Berend geen lastige vragen stelt. „Totdat Dirk klaar is,” zegt de monteur, „kunnen we prachtig krijgsraad houden over wat ons te doen staat.”

„Naar de Waal! De fles zoeken!” schalt Huib onmiddellijk.

„Volle kracht vooruit ja!” valt Arend bij.

„Maar als die . . . die scheve Schalk dat papier nu mist,” weifelt de monteur.

„Misschien is het niet eens van hem of heeft hij 't ook maar gevonden,” meent Leen.

„Of gegapt,” vindt Huib. „'t Leek me een rare scharrelaar.”

„En wat denk jij er van, Dirk?” vraagt Berend.

Dirk veert op. Waar was ie met z'n gedachten? „Ja . . . nee . . .” hakkelt hij, verslikt zich in een broodkruimel, krijgt een benauwde hoestbui en als hij eindelijk bedaart, praten de anderen al weer gewoon verder.

„Als we die Schalk nog maar 's ontmoeten, dan kon ik 's met hem praten,” vindt Berend.

„As ie dan 't papier terug wil is alles verkeken,” mort Huib bedrukt die bang is dat het avontuur hem ontglippen zal.

„'k Moet er nog 's zwaar over piekeren,” besluit Berend. „O, Dirk heeft ook z'n brood op. Jongens we zullen even de taken verdelen. Dirk blijft aan boord, corveedienst met . . . met . . .” De monteur aarzelt, kijkt de jongens een voor een aan . . . „. . . met Leen,” zegt hij dan. „Jullie wassen de boel af, ruimt het beddegoed op en zet een lekker bakkie koffie. Jij wist immers hoe je koffie moest filteren, Leen?”

„En of,” zegt die glunderend. „'k Heb 't dikwijls bij moeder gezien.”

„Mooi . . . en de rest gaat met mij mee naar het dorp en ieder neemt een leeg benzineblik mee!”

Dirk maakt geen tegenwerpingen, maar o, hij zou dolgraag met Berend zijn meegetrokken. Hoe moet dat straks als ie alleen achterblijft met Leen, die geen boe of bah zegt?

Samen kijken ze het vertrekkende troepje na. Arend roept nog iets naar Leen en zwaait met z'n arm.

Zwijgend staan ze zo een poosje. Er heerst spanning. Dirk voelt dat

'r iets gaat gebeuren. „Was ie maar nooit meegegaan!“ vliegt het door zijn hoofd.

„We zullen de boel gauw aan kant maken,” zegt Leen gewoon.

„Ja . . . ja . . .” zegt Dirk met een stem waar plotseling de vreugde in doorklinkt.

Leen maakt water heet en Dirk zet 't tafelgerei in elkaar en brengt dat aan dek. Daar is tenminste meer ruimte.

„Eh . . . Dirk,” begint Leen zacht, als hij met een teiltje dampend afwaswater voorzichtig 't roefje uitkomt, „eh Dirk je moet maar niet . . . niet boos meer op me zijn hè . . .”

„B . . . boos? Ikke boos?”

„Ja, zie je . . . ik vond 't ook niks dat je 't geheim voor ons verborgen hield, maar . . . maar 'k vond het nog minder dat we gisteren en vandaag net deden alsof . . . alsof er nooit een Dirk Kooy op de wereld was geweest . . . Verschrikkelijk wat is dat water heet!”

Dirk is nog niet van zijn verbazing gekomen. Met grote ogen kijkt hij naar Leen, die kalm een bord pakt en dat afwast. „Hier jô, afdrogen!”

Dirk vliegt naar binnen om een afdroegdoek te zoeken.

„En wat denk je er van?” vraagt Leen als hij terugkomt.

„Waarvan?”

„Nou . . . van dat boos en zo.”

„Man,” zegt Dirk uit de grond van z'n hart. „Ik kan je niet zeggen hoe . . . hoe blij ik ben. Ik . . . ik wist me geen raad. En toch hadden jullie wel gelijk . . . 't Was een gemene streek om zo achterbaks te zijn . . .”

„Zand er over, zou Berend zeggen,” lacht Leen. „Wat denk jij eigenlijk van dat geval Dirk?”

„'k Begrijp er de helft niet van.”

„Ik nog minder,” bekent Leen, „waar komt dat brie . . . au, wat is dat water . . . hé Dirk, kijk daar 's, vlug!”

Dirk wendt zich snel om. In de verte nadert een stipje. „Is . . . is dat scheve Schalk?”

„'k Geloof 't warempel!” „'k Wou dat de anderen maar terug kwamen!”

Ingespannen turen ze naar het donkere vlekje, totdat hun ogen beginnen te tranen.

„Eerst de rest toch maar afwassen,” oordeelt Leen nuchter.

Snel doen ze het. Dat kost een oor van het kopje van Berend, dat Dirk door de haast uit z'n vingers laat glijden. „De kapitein is de kwaadste niet, gelukkig,” stelt Leen hem gerust.

„Ik zie niks meer, Leen en jij?” zegt Dirk als ze een ogenblik het stipje uit het oog verloren zijn.

„Nee zeg, hij is foetsie, misschien is hij 't niet eens geweest.”

„Wie weet,” bromt Dirk nog maar half gerust.

„Als jij nou de bedden afhaalt en dekens opvouwt ga ik vast met de filterij beginnen.”

Dirk vindt het uitstekend. Dirk wil alles doen om z'n goede wil te bewijzen en hij zou 't zo graag tegen Leen willen zeggen dat ie hem zo'n fijne vent vindt, maar zoiets is bar moeslijk en daarom zwijgt Dirk en gaat hard aan het werk. Nu zullen de anderen ook niet lang meer stug zijn, denkt hij diepgelukkig. Arend nog wel, die was 't de hele tijd trouwens geweest . . .

Wanneer hij bijna klaar is, heft hij luisterend het hoofd. Hoort ie iemand roepen?

Ja, hoor . . . „Hela is 't er iemand aon boord? Hela! Slaopkoppe!”

Verschrikt stommelt Leen het roefje binnen. „Dirk,” fluistert hij jachtig. „Scheve Schalk staat te roepen. Wat moeten we doen?”

„Hem aan de praat zien te houden totdat Berend terugkomt,” weet Dirk ineens de oplossing.

„Ik praat liever met iemand anders” zegt Leen benauwd, „'t Is zo'n rare . . .”

„Hela, dekselse slaapmutsen!”

„Kom mee we gaan er op af!” zegt Dirk.

„Ah . . . zo eindelijk!” grauwt scheve Schalk, die hen snel en onderzoekend opneemt. „Waor is de baos?”

„Die kan elk ogenblik terugkomen,” zegt Leen.

De man spuwt eens op de grond, loert dan weer wel bijna een volle minuut lang naar de beide jongens, die 't er niets breed mee hebben.

„Jouw mot ik hebbe!” grijnslacht scheve Schalk eensklaps.

„Wie, mij?” vraagt Leen onvast.

„Nee d'n dieje!” wijst de man met z'n stok naar Dirk.

De jongen verstijft. „Wat . . . ik . . . ik, wat moet ik?”

„Ik zal je nie opete, gaot mar 's effe met me mee, dan kan je makker op 't bootje passe.”

„Wat . . . wat moeten we nu?” vraagt Dirk vertwijfeld aan

Leen, maar die haalt ook z'n schouders op; hij weet het evenmin.
„Hela, nie kletse! Schiet op, kom's effe mee, jij!”

„Ga maar,” fluistert Leen, „wees maar niet bang, ik volg je . . . Als ie verkeerd wil spring ik m' zo op z'n huid . . . Met z'n tweeën zijn we heel wat mans . . . toe maar . . .”

Dit aanbod van hulp klinkt Dirk als muziek in de oren. Toch knikken z'n knieën, als hij de loopplank over gaat.

„Vlug is anders,” gromt scheve Schalk. „Kom vort, eerst lope we een eindje gunterwijd, daor kunne we 's effe praote saome.”

Vooreerst schijnt het evenwel dat de baardige zwerver helemaal geen zin heeft om te praten want ze lopen wel vijf minuten zwiwend naast elkaar voort. Eenmaal kijkt Dirk heimelijk achterom. Er komt een warm gevoel rond zijn hart, wanneer hij ziet dat Leens hoofd juist achter een groepje struiken verdwijnt.

Onverwacht rust de hand van de zwerver op Dirks schouder. De jongen is op z'n hoede . . . Scheve Schalk verkent eerst de omgeving. Nergens is een mens te bekennen. Dan buigt hij zich naar de jongen over. Brr. Dirk ziet nu duidelijk de gele brokkelige tanden . . .

„Jochie, jullie hebbe de tabaksdeus gevonde hè?”

„Ja . . .” zegt Dirk, niet op zijn gemak.

De zwerver aarzelt. Zijn blik dwaalt schichtig door de wijde velden.
„Kan ik ie vertrouwe jochie?” vraagt hij plots en zijn stem is schorri-ger dan ooit en zijn hand drukt loodzwaar op de schouder van de jongen. Dirk geeft geen antwoord, maar de man let daar niet. Snel praat hij verder. „Heb ie nog meer gevonde as de doos?” Zijn donkere ogen boren zich in die van Dirk.

„Ja,” antwoordt Dirk benepen.

„Ah . . . zie je wel! Ah!” grauwt de kerel. „En zeg op . . . heb ie de plesie er bij gehaold, geen smoesjes, zeg op!”

„Nee . . . helemaal niet . . .”

„Lieg je niet? Zeg op, lieg je 't niet?”

Weer schudt Dirk heftig van nee.

„Da's je geraoje ook! Ik mot 't terughebbe, verstaot je . . . Ik mot 't terug hebbe, vandaog nog en jij mot me helpe . . . Vanaovond om een uur of twaolf wacht ik hier op dit plekkie . . . Wil je een riks verdie? Jao, natuurlijk! Nou as ie mij vanaovond dat dingesheidje brengt, krijg jij een riks . . . Nou, wat zeg ie daorvan? En as ik 't nie terugkrijg, nou dan . . . dan . . .”

Dan ijlt hij, zo snel als z'n benen willen, heen.

Scheve Schalk lacht een duistere lach. „Je mot me goed begriipe, jochie . . . Je mag vanaovond enkel allenig komme! As ik merk dat je me verraodt, dan loopt 't verkeerd met je af . . . Scheve Schalk laot nie met zich spotte . . . Nou as de wind er vandeur, daar komme je kornuite aon!”

Ja, Dirk ziet ze met vreugde komen. Zelfs Arend zou ie met plezier ontmoeten! Het geeft hem meteen moed op te zeggen: „Misschien is het niet eens van uzelf!” 't Gezicht van scheve Schalk vertrekt zich tot een grijns. „Je mot er met je eigewijze neus tussenuit blijve jochie . . . Doe wa'k ie gezegd heb: Vanaovond om twaolf uur hier present en enkel allenig!”

„We varen vanmiddag weg,” zegt Dirk triomfantelijk.

De zwerver, die al snel wegbeende, blijft met een ruk staan en uit een hete verwensing.

„Je mot 'r zijn, vanaovond, je mot!” bast hij dreigend. Dan ijlt hij, zo snel als z'n benen willen, heen.

„Blijf dan wachten, daar komt Berend, de kapitein!” roept Dirk hem nog na, maar de man luistert niet meer. In gedachten loopt Dirk terug naar „de Salamander”.

„Wat moest die koekebakker?” 't Is Leen die dat vraagt. Hij ligt terzijde van het paadje plat op zijn buik in het hoge gras.

„Hij moet het papier terughebben en . . .” Een seconde weifelt Dirk, dan hakt hij de knoop door. „. . . en hij wil dat ik het hem geef, van-

avond om twaalf uur. En ik moet per se alleen komen . . . een riks krijg ik er voor . . . hoe vind je dat?"

„Verdraaid man, dat geheim is dan ook niet van die scheve Schalk, anders hoefde hij niet zo stiekem te doen!"

„Ja en hij vroeg of we de politie er bij gehaald hadden!"

„Zie je wel, 't is vast geen zuivere koffie! Als je 't mij vraagt, zijn we in een vreemd avontuur verzeild geraakt. We zullen Berend gauw op de hoogte brengen. De kapitein moet beslissen of . . . of wil je 't misschien weer liever voor je houden?" plaagt Leen.

Dirk verschiet van kleur.

„Ben je mal jô, 'k zeg 't maar voor de grap!" lacht Leen en geeft Dirk een fikse klap op de schouder. Wanneer Dirk honderd gulden had gekregen was ie niet zo blij geweest als met deze klap. Samen rennen ze de monteur en de anderen tegemoet.

Leen bereikt hen het eerst en brengt haastig verslag uit. Vol vuur praat hij over Dirk, die de durf had om alleen naar scheve Schalk toe te gaan. Met gefronste wenkbrauwen hoort Arend Durkstra dit aan. „Sinds wanneer zijn jullie zulke dikke vrienden?" vraagt hij fijntjes.

„O, al lang, wat jij Dirk!"

Dirk lacht maar eens.

„'t Is een rare geschiedenis," denkt Berend hardop, „zo vreemd, dat ik er dorst van krijg en eerst eens een bakkie troost ga drinken."

„Grote griezels, m'n koffie!" schreeuwt Leen en stuift als een haas naar 't schip. Een ogenblik later komt hij hen met een bedrukt gezicht weer tegen. „De ketel water was nogal vol," vertelt hij triest. „Er is een macht overgekookt. Stom van me, dat ik 'm op liet staan . . ."

Er valt een schaduw op het gezicht van de kapitein.

„Dat heb je nou als je met kinderen uitgaat," grinnikt Huib eigenwijs en dan lachen ze allemaal mee, ook Berend.

„De Salamander" wiegt bijna onmerkbaar op het zwak rimpelende water. 't Is wonderlijk stil. Een dunne laag mist hangt over de rivier, over de uiterwaarden . . . Van heel ver drijft het geluid aan van een late auto, de hese bas van een waakhond . . . verder voert de nacht overal zijn heerschappij . . .

„Kwart voor twaalf," zegt Berend zacht, nadat ie een blik op de

radiumverlichte wijzertjes van zijn polshorloge heeft geworpen.

„Nog vijf minuten Dirk, dan gaan we op pad.”

„Ja . . .” klinkt het nauwelijks hoorbaar.

„Bang?”

„Een beetje wel,” bekennt de jongen eerlijk.

„Maak je geen zorgen hoor, bij 't minste onraad ben ik bij je!”

„En als 't moet schieten wij ook nog te hulp,” verzekert Leen. „Wat jullie jongens!”

„Je kunt op me rekenen,” zegt Huib vast maar 't valt Dirk op, dat Arend zwijgt. Dat prikt hem weer even, maar tijd om te piekeren is er niet meer, want Berend staat op. Gebogen verlaat hij 't roefje. Als een schaduw volgt Dirk. Ook de anderen schuiven het enge vertrekje uit. Op het dek drommen ze geluidloos bij elkaar.

„Heb je 't papier, Dirk?”

„Ja . . . laten we maar gaan,” lispelt de jongen, die door dat lange wachten al zenuwachtiger wordt.

„Tot straks dan boys,” is het laatste, dat de achterblijvers van Berend horen. Nog even het zwak geluid van schoenen in het gras, dan neemt de mist de beide gestalten in zijn kilgrouwe armen.

„'t Is geen bangerd, die Dirk,” zegt Leen voor zich heen.

„Om de drommel niet!” stemt Huib mee in.

„Poeh, met Berend achter zich, koud kunstje!” kleineert Arend.

„Sst jô!” waarschuwt Leen, „scheve Schalk mag geen argwaan krijgen.”

Ademloos wachten ze . . .

Dirk schuifelt alleen over 't smalle paadje. Af en toe raken natte grashalmen zijn blote knieën. Telkens moet hij diep adem halen. 't Is ook zo griezelig. „'t Kan niet ver meer zijn,” denkt hij. „Als die kerel nu maar niet ineens opspringt of zo, want dan schrik ik me een hoedje . . . Even luisteren . . .”

Niets verbreekt de stilte . . . Ook hoort hij Berend niet. „Die zal toch niet omgekeerd zijn? Gekheid! Vooruit, niet dralen!”

Rustiger stapt hij voort . . . Een donkere massa . . . De jongen staat stil . . . „Hierzo . . . hier jochie,” fluisterkraakt het van dichtbij. De zwarte klomp beweegt, komt naderbij, scheve Schalk!

„Heb ie 't bij je?”

„Ja.”

„Geef op dan . . . gelijk oversteke . . . ik heb de riks in me hande . . .
 Je bent toch allenig?“ voegt hij er wantrouwig aan toe.
 „'k Moest vragen, waarom u niet gewoon aan boord bent gekomen,“
 zegt Dirk zo gewoon mogelijk.
 „Hè? Wa . . . wat? Zeg . . . hé, je wil . . . wil toch niet vertelle, dat
 ze 't daorgunter op die schuit wete?“
 „Ja zeker en wat zou dat?“
 „Heb ie me dan verraoje?“ barst de man ineens woedend los. „Heb
 ie volk meegebracht?“
 „Nee, maar als 't eerlijk was, zei onze kapitein, dan kon je 't toch wel
 gewoon terughalen.“
 Scheve Schalk mompelt iets van domme ganzen en driedubbel door-
 gehaalde uilskuikens maar ineens bijt zijn stem: „Geef op! Toe
 geef op!“ Hij flitst een lantaarn aan . . . „Geef op!“ Dirk knippert
 met verblinde ogen . . . „Schiet op!“ Dirk neemt het stuk papier.
 „Hebt u het andere ook?“ wil hij nog weten.
 „Leuter niet, geef op!“ grauwt de zwerver woedend.
 „Nou, hier dan!“ zegt Dirk gelaten en geeft de zonderling het papier.
 „Wâ mot ik daarmee?“ vraagt de kerel met uitschietende stem.
 „Denk je dat ik me laot . . . laot . . .“
 Er is een klein gerucht achter Dirk . . .
 „Verraad!“ gilt scheve Schalk, „verraad!“ Het licht verdwijnt als
 bij toverslag. Woest draaft de man weg. „Wacht maor, wacht maor!“
 schreeuwt hij razend, „ik zal jullie . . .“ Dan breekt zijn stem af,
 doordat hij struikelt. Dirk hoort hem opkrabbelen en verder rennen.
 Dan nieuwe, haastige voetstappen, Berend! „O, gelukkig, ik hoorde
 zo hard roepen Dirk!“
 „Hij is gevluht,“ vertelt Dirk rad. „Verraad, riep ie, en . . . en 't
 papier wilde hij geloof ik niet eens hebben . . .“
 „Waar is het?“
 „Da . . . dat heeft ie mee, denk ik . . .“
 „Mooie boel,“ mompelt Berend. „Kom mee, terug naar „de Sala-
 mander“, de anderen zullen ook nieuwsgierig zijn.“
 Zwijgend bereiken ze de boot, waar de jongens staan te popelen van
 ongeduld. 't Valt hun geducht tegen als ze horen dat alles zo raar
 afgelopen is. Arend laat niet na om Dirk in moeilijkheden te brengen.
 „Waar is de rijksdaelder Dirk?“ vraagt hij poeslief.
 „Die . . . die heb ik niet.“

„Had ie m' dan niet bij zich?”

„Jawel, maar die vent ging er ineens als de wind vandoor.”

„Gek is dat, erg gek,” zegt Arend en Dirk beluistert duidelijk wantrouwen in de manier waarop hij het zegt. Dirks vuisten worden weer zo hard als staal en z'n kaken klemmen stijf oopen. In zijn hart wakkert het vlammetje van de haat aan tot een hete vuurgloed. Gelukkig dat het donker is zodat de anderen zijn verbeterd gezicht niet zien.

„Weet je wat ik denk?” zegt Huib geheimzinnig.

„Nou?”

„Dat die scheve Schalk iets anders bedoelde; dat ie wat anders kwijt is!”

Nu wil iedereen het zijne er van zeggen. Alle mogelijke gissingen worden er gemaakt, maar ze schieten er weinig mee op.

„'t Vervelendste is,” zegt Leen somber, „dat we nu niks meer hebben, geen papier en geen riks! Nu komen we er nooit en te nimmer achter waar de schat is . . . Wat hebben we er aan al vinden we het andere stuk?”

Niemand die hierop een antwoord weet.

„Als ik in Dirks schoenen had gestaan,” praat Arend liijzig, „nou dan . . .”

„Dan was jij misschien lekker thuis gebleven!” vult Berend snel aan.

„Maar zonder gekheid,” gaat hij verder, „het is alles bij elkaar zo'n rare boel dat we maar eens een wachtdienst in moeten stellen.”

Daar schrikken ze toch wel een beetje van. Een avontuur is best, maar als Berend zo ernstig gaat praten, dan wordt 't zeker toch gevaarlijk! Berend grinnikt echter de bezorgdheid weg. „Zit maar niet in de piepzak, ze halen je zo maar niet weg. Ik neem de eerste paar uur wel voor mijn rekening, dan roep ik Leen. Die krijgt m'n horloge om en hij waakt twee uur over ons, dan is het de beurt aan Arend . . .”

„Ik heb zelf een horloge,” broemt die.

„Ook goed, jij met je eigen klok,” zegt Berend, „en nu naar bed, vlug!”

Er helpt geen tegenpruttelen aan en na een klein kwartier is het bevel van de kapitein opgevolgd en wordt het op „de Salamander” doodstil . . .

Berend op het dek, zuigt zwaar aan zijn sigaret.

Arend Durkstra nestelt zich behaaglijk op zijn matras. Voordat hij

indommelt veert hij nog eenmaal op en tast in zijn broekzak. Het ritselt wanneer zijn zoekende vingers er in verdwijnen. Met een diepe zucht legt Arend zich dan weer neer . . .

In de andere roef wordt nog druk gefluisterd, hoewel Dirk niet veel antwoordt als de jongens hem iets vragen. Dirk heeft het weer te druk met zijn eigen hart. Daar blaast en sist het boosaardig tegen Arend Durkstra . . . en o, Dirk weet opperbest dat 't verkeerd is, dat die haat weg moet uit zijn hart, dat God weet van zijn donkere gedachten en Dirk weet ook dat het zo verschrikkelijk moeilijk is om oprecht om vergeving te bidden en nog moeilijker om zelf iemand te vergeven . . . En dit alles maakt Dirk moe en verdrietig . . .

En buiten in de donkernatte mistnacht, strompelt scheve Schalk hijgend aan één stuk door. Ook hij heeft het druk tegen zichzelf, maar de knoestige knotwilgen, die hij voorbij sjokt, vangen niets anders op dan wat onverstaanbaar gemor . . . Bij een boerderij spiedt hij rond. Tegen een hooiberg staat een ladder. Moeizaam klimt de zwerver er tegen op. Eenmaal in de berg plukt hij het hooi los, maakt een kuil, en trekt het losse hooi als dekens over zich heen . . .

Nog lang luistert hij naar het zwakke gekreun van de roestige windwijzer boven op het hooibergdak . . .

5

Je valt me tegen!

Het is een mooie dag geweest. De motor van „de Salamander” heeft geen nukken meer vertoond. Uur na uur draaide de schroef regelmatig door het water en kilometer na kilometer is de oever voorbij gegleden. Om beurten stuurden ze: een machtig werk! Leen probeerde nog een vis te verschalken door een vislijn achter het schip aan te trekken, maar 't ging te hard; het aas stroomde van de haak af.

En Dirk? Ja die heeft het ook best naar z'n zin gehad, behalve dan als ie te dicht in de buurt kwam van Arend. Dan leek het net of zijn bloed van alle kanten begon te kriebelen en te prikken. En ook toen Berend begon over stoppen, ja toen klom de onrust snel in Dirk

omhoog, want Dirk kende hier de rivier! 't Was niet ver van zijn woonplaats. Al die dagen had ie er angstvallig over gezwezen! Over het dorp en over zijn ouders. Gelukkig dat ook de jongens nooit een woord repten over Dirks woonplaats. Dit stelde hem een beetje gerust.

Toch wachtte hij 's middags gespannen af wanneer Berend het stopsein zou geven. En ja hoor! Uitgerekend tegenover de plaats waar de kerktoren vanachter de rivierdijk de hemel inwijst, juist daar duwde Berend de gashandle terug en draaide het schip bij...

„Een prachtig plekje jongens!” riep hij opgetogen. „Als het morgen mooi weer is, blijven we hier fijn liggen. 't Lijkt me hier een prachtige plaats om te zwemmen!”

Nu, de jongens waren het allemaal roerend met hem eens en Dirk deed ook maar net of ie het reusachtig vond, maar in werkelijkheid zag hij tegen de komende dag op als tegen een berg. Met angst in het hart wachtte hij op het ogenblik dat Berend zou zeggen dat ze met z'n allen het dorp gingen bekijken. Hoe vreesde hij dat ze dan bekenden tegen zouden komen...

„Goede wacht,” wenst Berend. „'t Is misschien totaal overbodig maar je weet nooit of die scheve Schalk weer aan het spoken gaat. Om twaalf uur wek je Huib.”

„Begrepen kapitein,” antwoordt Dirk.

Huib en Leen praten nog even, maar Arend schiet zonder groet weg achter Berend het roefje in...

Nu is Dirk alleen. Hij vindt zelf, dat ie boft. Van tien tot twaalf is niet erg. Met oudjaar bleef ie immers ook altijd zo lang op en trouwens er is weinig te vrezen. 't Zou wel een wonder zijn, wanneer scheve Schalk hen nu al weer op het spoor was...

Dirk leunt op zijn gemak tegen het stuurwiel. De avond ligt donker en stil over de rivier en de uiterwaarden. De lantaarns aan de dijk lijken helder pinkelende sterren. Lang tuurt de jongen naar die lichtjes... Daar achter die zwarte dijk weet hij moeders huisje... Dirk zucht diep. Het horloge van Berend vertelt hem dat 't kwart over tien is en dan zo maar ineens valt hem een gedachte in. Een gedachte, die snel aangroeit tot een heet verlangen om naar die dijk te sluipen, het dorp in te gaan en even thuis te zijn bij moeder... om even te vragen hoe het is met vader... of vader weer werk heeft...

Ai, Dirk kan ineens niet meer rustig staan. 't Lijkt wel of ie dood-ongelukkig zal worden wanneer hij niet even naar huis mag. Wat let hem eigenlijk? Wie zal het merken als ie er een uurtje tussenuit knijpt? Ze slapen natuurlijk als ossen en scheve Schalk, och ben je mal, die kwam nu niet opdagen. Als ie hard liep en maar een kwartiertje bleef, nou dan was ie zo weerom. Zou hij het wagen?

„Een wacht mag nooit zijn post verlaten Dirk,” waarschuwt zijn geweten, maar het verlangen is al te sterk... Roerloos luistert hij voorover gebogen of er geen gerucht uit de beide roefjes tot hem doordringt. Mm... Huib praat weer hardop... dat geeft niet,... bij Berend en Arend is het ook stil... Is het geen prachtkans? En Dirk legt alle tegenspraak van zijn hart het zwijgen op, gaat geruisloos van boord en wanneer niets op onraad duidt, verdwijnt hij snel in de richting van de dijk...

Hier en daar brandt nog een lichtje. Op het dorpsplein wacht ie even in een donkere hoek... Langzaam stapt de veldwachter voorbij met de fiets aan de hand. Dirk is bang van hem en wacht totdat de voetstappen geheel verklonken zijn... Dan loopt hij verder... O, hij zou blindelings de weg weten te vinden! Daarginds... ja gelukkig, thuis is het licht ook nog aan! Sneller gaan zijn benen... Bij het tuinhokje houdt ie zijn vaart in, gluurt door het venster naar binnen. Moeder ziet hij zitten aan tafel, alleen, met het hoofd in de handen. Voor haar, op de tafel, ligt een zwarte sok van vader met een stopnaald er in gestoken. Er komt een blijde warmte rond Dirks hart. Voorzichtig tikt hij tegen het raam.

Moeder Kooy schrikt hevig van het kleine geluid. Eén tel blijft de ontsteltenis in haar ogen maar dan glijdt een glimlach van herkenning over haar vermoeid gezicht en snelt ze naar de deur... „Dirk, jij hier, en dat zo verschrikkelijk laat!” zegt moeder en ze kust haar jongen hartelijk.

„Sst moeder, zijn de anderen al naar bed?”

„Ja... maar?”

„Stil nu moeder. We liggen hier met het schip. U weet dat heb ik immers geschreven?” Dirk vertelt rad. „En... en hoe is het nu met vader?” vraagt hij tenslotte.

Moeder Kooy schudt triest haar hoofd.

„Vader kan er slecht tegen dat ze hem verdenken... Hij wordt

met de dag stiller, al zwijgzamer . . . O Dirk, het is zo verschrikkelijk en toch moeten we vertrouwen hebben, maar 't is zo moeilijk . . . Bid je telkens Dirk, of God ons helpen zal?"

Dirk knikt vaag.

„Dat een gouden horloge zo veel verdriet te weeg kan brengen," verzucht moeder. Ze zwijgt even en strijkt snel met de rug van haar hand langs haar vochtige ogen. Dirk ziet dit gebaar en het maakt een machteloze woede in hem los tegen de boer, waar vader weggestuurd is omdat de boerin haar horloge miste! Als dat mens maar beter op haar spullen had gelet was er niks gebeurd. Natuurlijk lag dat vervelende ding ergens, maar vader zat er mee . . .

Dirk schrikt op uit zijn overpeinzingen als moeder ernstig vraagt: „En hoe zit het nu eigenlijk met jou? Je vertelde me daarstraks zo'n verward verhaal, dat ik er geen touw aan vast kon knopen."

„Jaja" zegt Dirk, „'k moet weer naar boord terug . . . Ik kwam maar 's vragen hoe het er mee gesteld was. Jammer dat . . . 't allemaal nog eender is, dat er nog geen lichtpuntje is . . ."

„Vertrouwen Dirk . . . en bidden," zegt moeder zacht.

Als antwoord drukt Dirk zijn hoofd stijf tegen moeders schouder . . . O, hij zou zo graag even willen praten over zijn eigen verdriet, maar die droevige ogen maken dat zijn zorgen ineenschrompelen. Zijn oog ziet weer het horloge om z'n pols. Elf uur! Nu krijgt ie opeens weer een verschrikkelijke haast. Vluchtig drukt hij een zoen op moeders wang en brabbelt dat ie nodig vertrekken moet.

Moeder knikt en loopt nog een eindje met hem mee; haar arm om zijn schouders geslagen. Prettig is dat; warm en zo veilig. Boven aan de dijk nemen ze afscheid. Dirk aarzelt nog met weggaan. „Moeder," fluistert hij met een brok in zijn keel. „Moeder, vader heeft het niet gedaan hè . . . nee hè moeder?"

„Wel nee jongen. Twijfel je daar dan aan?"

„Nee, o nee moeder . . . dag, ik moet nu gaan, dag . . ." En Dirk daalt de stoep af naar de uiterwaard, terwijl moeder terugkeert naar huis. Haar gezicht is vol rimpels; groeven van zorg en droefheid . . . Dirk draaft door het natte gras, kwart over elf! Het verlaten van zijn post vindt hij bij elke stap een groter verzuim worden . . . Nu gaat z'n zij ook nog steken . . . Even de tanden op elkaar . . . Ha, ginds is het toplichtje van „de Salamander" . . . Opschieten!

„'t Is anders niet erg vrolijk thuis," piekert Dirk onder het voortgaan.

„Vader en moeder hebben het moeilijk . . . en hijzelf ook . . . En dan moest je maar bidden . . . en 't hielp allemaal niks . . . God luisterde immers toch niet . . .” Een hete gloed stijgt hem naar de wangen bij die gedachte. „Dat is verkeerd,” weet hij heel zeker. Zo mag hij niet denken . . . „Ja maar waarom komt er dan geen uitkomst?” blijft het opstandig in hem morren. Oppassen nu! Stil zijn . . . ze mogen niet weten dat ie stilletjes weg is geweest . . .

Als een dief sluipt Dirk naar het roerloos wachtende schip.

Arend Durkstra opent langzaam zijn ogen, wrijft er in . . . Langzamerhand wordt ie klaarwakker. Hij richt zich op z'n elleboog en eindje op, geeuwt, luistert naar de regelmatige ademhaling van Berend en mompelt dat het maar benauwd is.

„'k Kon de kajuitdeur wel eens op een kier zetten,” denkt hij. Arend kruipt over zijn matras naar 't deurtje.

„Hoe laat zou het zijn? Wie zou de wacht hebben?” vraagt hij zich af terwijl hij naar buiten spiedt. „Even kijken, misschien kan ik de wacht laten schrikken.”

Op geluidloze voeten sluipt Arend het dek op . . . geen wacht! De slaap wijkt nu geheel en al. Hij schuifelt terug naar de roef, pakt van de richel zijn polshorloge . . . „Aha kwart over elf, dus aha . . . dus Dirk heeft de wacht! Zo dan zullen we eens kijken waar meneer uithangt!”

Een donkere vreugde laait in hem op. Op blote voeten ijsbeert Arend rusteloos een paar minuten door het gangboord. Ineens ziet hij de voortijlende schaduw in de uiterwaard. Arend opent zijn mond reeds om de anderen te alarmeren, maar hij bedenkt zich. Vliegensvlug trekt hij zich terug in de roef en daar, veilig in het duister, houdt hij de loopplank nauwlettend in het oog. Een trilling gaat door hem heen als hij na een paar minuten Dirk aan ziet komen. Akelig voorzichtig sluipt Dirk aan boord.

Arend vindt het ineens verschrikkelijk heet in het roefje, maar toch bedwingt hij zijn verlangen om het deurtje wagenwijd open te gooien. Met kloppend hart gaat hij liggen. „Morgen,” denkt hij, „morgen zal ie er van lusten!”

Zo ligt Arend zich op de morgen te verheugen, maar door al dit donker plezier gaat urenlang de slaap aan Arends oogjen voorbij . . .

Mild en gul strooit de zon zijn stralen over „de Salamander”. De

laatste nevel wolkt weg over de rivier; het begin van een warme dag . . . Huib heeft er op gerekend dat het zwemweer zou worden, want hij heeft meteen zijn zwembroek maar aangetrokken en zo propt hij haastig een boterham in zijn mond.

„Weer je maar niet zo,” lacht Berend, „je mag toch niet het water in voordat er een uur na de maaltijd verstreken is.”

Huib knikt met bolle wangen en doet ontzettend zijn best om de prop brood door te slikken omdat ie iets wil zeggen, maar dan is Arend hem voor.

„Ik heb jullie wat te vertellen,” zegt hij op een eigenaardige manier, zodat Dirk, een snee, die hij reeds in de hand had, weer teruglegt.

„Is het belangrijk?” vraagt Berend luchtig.

„Ja,” zegt Arend scherp en hij loert naar Dirk, die ineens heel zeker weet dat hem een groot onheil boven het hoofd hangt.

„Of is het soms niet belangrijk dat een wacht zijn post verlaat? En dat heeft hij gedaan!” zegt Arend zegevierend en hij wijst beschuldigend naar Dirk.

„Wa . . . wat zullen we nu weer beleven?” bromt Berend geërgerd.

„Is dat waar Dirk?”

„Ja!” zegt Arend, genietend van zijn succes, „vannacht heb ik 'm terug zien komen uit het dorp . . . Durf maar 's te zeggen dat 't niet waar is!”

„Zeg schreeuw niet zo hard, we zijn niet doof, Arend!” zegt de monteur geprikkeld. „Toe Dirk zeg dan 's wat!”

Maar Dirk Kooy waagt het niet om op te zien en nog minder om te antwoorden.

„Nou snap ik het!” juicht onverwacht Huib en hij klapt in zijn handen van blijdschap. „Dirk is vannacht naar huis geweest, wedden?” Dirk schudt en knikt met z'n hoofd en ziet hulpeloos om zich heen.

„Woon je hier?” vraagt Berend streng.

Er helpt geen ontkennen meer aan. „Ja . . .” zegt de jongen toonloos.

„Wat is dat toch een geharrewar met jou!” valt Berend uit. „Alles goed en wel, maar dit is geen manier van doen. Als jij een keer naar huis wilt, best, maar geen achterbaks gedoe. Tijdens de wacht er vandoor. Hoe haal je het in je hoofd? Je valt me tegen.”

„De bestraffende woorden regenen als stokslagen op Dirk neer. Zijn hoofd buigt dieper en dieper . . .

„Waarom ben je vandaag dan niet gegaan?“ vraagt Berend.
Geen antwoord.

„Z'n tong verloren,“ giechelt Arend.

„Dirk, jij gaat niet zwemmen,“ beslist de kapitein hard. „Jij krijgt de corveedienst voor straf. Je schilt de aardappelen en je schrappt de worteltjes. En denk er om dat niemand hem er bij helpt.“

„k Zal wel wijzer zijn,“ grinnikt Arend meedogenloos.

„En vandaag wil ik je ook nog onder vier ogen spreken Dirk.“

„t Is wel een leuke jongen,“ begint Arend opnieuw lijk.

„Stil jij!“ gebiedt Berend en Arend kleurt van de vernietigende blik, die de monteur hem toewerpt.

„Ik heb m'n brood op,“ kondigt Huib aan, „en jullie vergeten allemaal dat we nu op de Waal zijn en daar moet immers de fles drijven!“ Nu, de anderen hebben het niet vergeten, bij lange na niet. Verstolen blikken ze telkens over het water en Huib en Arend overleggen druk wat hun dan te doen zal staan.

Dirk hoort weinig van dat gepraat. Met nietsziende ogen staart hij voor zich uit, ook als de jongens van boord gaan, blijft hij onbeweeglijk zitten.

Berend, de monteur ziet het wel en in zijn hart is hij geneigd om Dirk eens over zijn kuif te strijken en te zeggen: „Nou kom mee, iedereen doet wel 's gekke dingen, vooruit ga maar zwemmen.“ Maar Berend weet dat hij dit als kapitein niet doen mag. Tenslotte moet Dirk voelen dat hij niet van alles op z'n eigen houtje uit mag halen. En daarom verlaat ook Berend zwijgend „de Salamander“ . . .

„Je valt me tegen. Je valt me tegen,“ drenst het door Dirks brein. „Nu is het allemaal mis. Iedereen is boos op me en 't ergste is dat 't m'n eigen domme schuld is . . . En thuis is er ook verdriet . . . overal is het even naar . . . en bidden helpt geen zier . . .“

„Ja maar je zegt daarnet dat het je eigen schuld is, dus . . .“ weerstreeft een zacht stemmetje in hem. Zo worstelt en suft Dirk maar een beetje, terwijl de andere jongens onder aanvoering van Berend op het smalle strand aan het kuilen graven zijn.

Dirk snuit eens flink zijn neus en toch is ie niet verkouden! En langs zijn ogen wrijft hij ook al . . .

Vlak voor hem staat een grote bak met aardappelen en er naast liggen drie bosjes peen. Gisteren hebben ze dat allemaal van een

parlevinker gekocht en nu moet de hele boel geschild en geschrapt en dat moet hij doen, voor straf . . . En de rest maar stoeien en ravotten . . .

Oei, nu komt ineens de tranenmist opnieuw voor zijn ogen. „En als ze vanmiddag naar het dorp gaan en ze komen er achter,” piekert Dirk verder, „o, wat moet ie dan beginnen . . . o, als ze het toch weten van vader . . . Moet je die vrolijke stemmen horen! Kijk Leen plonst al in het water . . . en hij maar schillen en schrappen . . . Je hebt het verdiend Dirk . . . Je valt me tegen . . . Je valt me tegen . . . Vooruit, hij moet proberen hard te zijn. Wacht hij trok ook zijn zwembroek aan, dan werd ie tenminste toch lekker bruin.”

Dat doet Dirk en dan gaat ie met z'n rug tegen de mast zitten, boven op het roefdak. Hij pakt de aardappelbak en begint manmoedig te schillen. Aardappel na aardappel trekt hij z'n jasje uit.

Soms echter liggen zijn handen werkeloos. Dan drijven dreigende onweerswolken zijn brein binnen en trekt weer een waas van verdriet voor zijn ogen, zodat ie bijna de jongens niet kan onderscheiden, die een eind verderop een vlot van biezen aan het binden zijn. Heerlijk moet dat wezen, maar nee hij mag niet meedoen, hij moet schillen en schrappen . . .

6

Licht en schaduw

„Hallo, hoe gaat het er mee?”

Met een ruk heft Dirk zijn hoofd op en kijkt in het lachende gezicht van meneer Pen.

„Da . . . dag,” stamelt de jongen verbluft omdat meneer zo onverwacht voor hem staat.

„Nou makker, je kijkt niet zo bijster vrolijk. Zit 'm dat in de corveedienst?”

Daar Dirk eigenlijk niet goed weet wat hij antwoorden moet, haalt hij onverschillig de schouders op en schilt alsof zijn leven er van afhangt.

„Zal ik je even helpen?” biedt meneer aan.

„Nee, dat hoeft niet, 'k ben zo klaar,” houdt Dirk zich groot.

„Net zoals je wilt. Ik moet Berend even spreken.”

„Die is zo hier,” zegt Dirk en er verschijnen pretlichtjes in zijn ogen. Fluks loopt hij naar het midden van het bootje. Vlak bij het stuurwiel drukt hij op een knopje. De claxon verscheurt de rust om hen heen. Een koe draaft verschrikt weg, haar staart als een vlaggestok in de hoogte.

„Ziet u wel,” lacht Dirk, „daar komt de kapitein al aan hollen.” „Bedankt stuurman, ik ga Berend vast tegemoet.”

Dirk kijkt de man in gedachten na. „’t Zou me niks verwonderen als er vandaag of morgen weer iets gebeurt,” piekert hij. „Wanneer meneer Pen op de proppen komt, dan is er meestal wat bijzonders . . . Hoe krijgt ie ons gevonden? . . .” Dirk zit allerlei mogelijkheden uit te spinnen, totdat Berend, die ondertussen naderbij is gekomen, vraagt: „Klaar Dirk?”

Nee, schudt de jongen en zet verwoed zijn mes in een nieuwe aardappel. Onderwijl houdt hij de monteur en meneer Pen in het oog. De beide mannen praten druk, lachen en lopen de uiterwaard in totdat ze achter de zomerkade verdwijnen.

Dirks handen rusten weer. Hij tuurt begerig naar de pretmakende kornuiten. Hé, Leen zwaait joviaal met zijn arm. Dat is fijn. Die laat hem dus niet helemaal links liggen. Nu voelt ie zich niet zo eenzaam meer . . . Ai, kijk Arend eens. Hij drijft prinsheerlijk rond op een dikke bos biezen . . . Jofel zal dat gaan . . . Als ie klaar is moet hij het ook eens proberen . . . Als ie klaar is, ja . . . „Ontzettend wat eten we toch een berg!”

Dirk dwingt zich tot zijn werk. De stukjes aardappel vliegen ver weg, zo verwoed put hij ze . . . Dan . . . kreten vanaf het strand!

Dirk kijkt niet.

Weer een angstige schreeuw!

Nu ziet de jongen toch even op. Huib en Leen rennen wildgearend langs het strand, ze wijzen . . . O, maar dat is verschrikkelijk! Arend is een eind afgedreven, hij gilt dat hij geen grond meer voelt en Dirk ziet met ontzetting, dat de bos biezen langzaam maar zeker loslaat. Wanneer Arend nog een eindje verder zal drijven o, dan zal de stroom hem te pakken krijgen. Een schelle gil snijdt door de lucht, Leen en Huib brullen als wilden . . .

Dirk smijt de aardappelbak weg. Een paar piepers wippen overboord. Vluggen dan de gedachte pakt Dirk de reddingsgordel en werpt die naar de woest spartelende Arend.

... en werpt die naar de woest spartelende Arend.

Mis! Ongeveer vijf meter er naast! In spanning kijkt Dirk toe. Zou Arend er naar toe durven zwemmen? Nee! Hij houdt zich krampachtig vast aan de bos biezen, die al meer uiteen valt. Soms zinkt hij wat weg en komt hij zwaar proestend boven . . . Dirk ziet zijn wijdoengesperde angstogen.

't Wordt hem ineens duidelijk wat ie doen moet! Een koene sprong! Brr! Dirk hapt naar adem, dan trapt hij zich met forse slagen van armen en benen naar de reddingsgordel . . . „Oppassen,” flitst het door hem heen, „oppassen voor de draaikolk aan het eind van de krib!”

„Hou vol!” gilt hij naar Arend. „Hou vol!”

„Wat is die gordel al ver weggedreven!” Nog feller spant Dirk zich in, maar 't lijkt wel of de gordel nog sneller drijft! Dan gebeurt het wonderlijke . . . plots is daar de bede in Dirks hart: „Here laat het gelukken.” Telkens herhaalt hij die woorden in zijn hart . . . 't Maakt hem rustiger. Hij voelt de kracht, waarmee hij door het water heen-schiet en dat stemt hem blij en dankbaar . . .

„Hou vol Arend!”

Nog twee, drie slagen . . . ja! Dirk heeft de gordel te pakken! Meteen koerst hij nu naar de wild worstelende Arend. Dirk zwemt zoals hij nog nooit gedaan heeft . . . Wat? Komt hij nu toch nog te laat? Een gesmoorde gil van Arend . . . Twee armen, die radeloos de lucht insteken . . .

„Hier!” schreeuwt Dirk en slingert met al de kracht, die in hem is, de gordel naar de jongen toe.

Zelf schiet hij diep weg onder water, maar wanneer hij snuivend en proestend opduikt, ontdekt hij dat Arend de gordel heeft! Dirks hart klopt wild van inspanning en vreugde. Maar vreemd, nu het grootste gevaar voorbij is, steekt er een angeltje in zijn binnenste.

„Poeh,” zegt een geniepig stemmetje, „wat sloof jij je uit voor die misselijke vent. Als je nou's rustig aan boord was gebleven?”

Met kracht duwt hij die verschrikkelijke gedachte terug.

„Ja koest maar, schreeuw niet zo hard, 'r kan je weinig meer gebeuren,” roept hij Arend toe die nog telkens afgrijselijke kreten slaakt. Eindelijk kan Dirk ook de gordel grijpen.

„Dirk . . . eh . . . Dirk . . . je . . . je helpt . . . helpt me hè?” hijgt Arend met een asgrauw gezicht.

„'k Ben al hard bezig, dacht ik,” zegt Dirk nuchter en hij voelt dat

hij nu de sterkste is van hun beiden. Een fijn gevoel is dat. „Houd dat ding maar stevig vast,” zegt hij vaderlijk. „De stroom heeft ons wel in zijn greep, maar dat is niet zo slim. Ik duw zo hard mogelijk naar de kant en dan belanden we vanzelf bij de volgende krib.”

„Ik . . . ik . . .” beeft Arend.

„Hela!” Achter hen weerklinkt een krachtige roep. Het natte hoofd van blonde Berend op een tiental meters van hen vandaan!

„Nu krijgen we krachtige sleepboothulp,” schertst Dirk.

Arend Durkstra gaat er niet op in. De doorstane angst houdt zijn gezicht nog strak en zijn ogen star.

Als een bruinvis schiet Berend door het water en vlug heeft hij de jongens ingehaald.

„Prachtig gedaan! Kordaat gehandeld!” prijst hij Dirk. „Je hebt een beste beurt gemaakt! Vooruit we zullen het schip eens op het droge zien te krijgen. 't Zal toch tijd worden dat je eindelijk eens zwemmen leert, Arend!”

De jongen geeft een flauw knikje.

Dirk duwt nu voor twee. Zijn hart is vol trots. Snel naderen ze de grimmig vooruitstekende krib van bonkige basaltblokken . . .

„Grond,” roept Arend met overslaande stem.

Voorzichtig klauteren ze omhoog. „Ik . . . ik bibber . . . bibber zo . . . zo,” klappertandt Arend.

„Hard lopen!” vindt Berend.

Het wordt een vrolijke stoet, want meneer Pen en de beide andere jongens komen ook aanstormen. Huib en Leen slaan om beurten zo hard op zijn schouder dat het kletst en ook meneer Pen zegt rond-uit dat hij hem een ferme vent vindt.

Dirk wordt er stil van. Hij blijft een eindje achter bij de anderen. Vreemd, een half uur geleden leek alles nog zo somber en nu is het helemaal omgekeerd. Nu is alles even zonnig.

Voor hoelang? En is het werkelijk wel zo zonnig bij hem als de mensen denken. Ja, ze vinden hem allemaal een reuze kerel, maar is ie dat wel? Wat weten de jongens van zijn hete haat tegen Arend . . .

Vader Durkstra dacht dat Arend iets van hem kon leren . . . hij heeft abus . . . helemaal abus . . . Hoe kan hij nu een voorbeeld geven wanneer hij steeds wrok in zijn hart mee blijft dragen?

„We moeten dankbaar zijn dat 't zo afgelopen is,” hoort hij de zware bas van Berend naast zich brommen.

Dirks wangen kleuren langzaam dieproud. Dat verwondert de monteur. „Je hoeft je daarvoor niet te schamen, dacht ik,” zegt hij.

„Ik . . . ik . . .” Dirk houdt op. 't Is ook zo lastig om te vertellen dat hij God om hulp heeft gevraagd en dat ie er nu pas aan denkt om te bedanken.

„Je straf scheld ik je kwijt. Samen schillen en schrappen en vanmiddag gaan we het dorp in.”

Nu schuift er weer een dikke wolk voor de vreugde. Met een bezorgd hart stapt Dirk naast de monteur voort . . .

„Nee, ik ga liever niet mee,” zegt Dirk.

„Je bent toch een rare snijboon,” lacht Berend, „'s nachts wil je naar huis en als je werkelijk kunt, ga je niet!”

Dirk geeft geen antwoord. Hij weet er trouwens geen.

„Dan houd ik Dirk gezelschap,” zegt Leen. „Tenminste als de kapitein het goed vindt!”

„Uitstekend hoor! Kom Arend! Huib, heb jij de tas voor de boodschappen?”

„Joeoe!” roept Huib vanuit de voorste roef.

Spoedig vertrekken ze en Leen en Dirk blijven achter.

„Zullen we gaan zwemmen?” vraagt Dirk.

„Je weet wat Berend gezegd heeft. Niet het water in, als hij er niet bij is.”

„Ja maar dat geldt natuurlijk voor Huib en Arend. Die zwemmen als een baksteen.”

„Ik ben in het water anders ook geen held,” zegt Leen bedenkelijk. Besluiteloos zien ze elkaar aan.

„Zeg . . . eh Dirk . . . eh . . .”

„Ja?”

„Jij was gisteravond weggegaan hè? Naar huis hè?”

„Ja . . . ja,” steunt Dirk benauwd en hij bestudeert ijverig een klein groen rupsje, dat over de reeling kruipt.

„Waarom?”

Dat wordt moeilijk voor Dirk. Het vervelendste vindt hij, dat hij weet dat die vraag van Leen niet enkel en alleen nieuwsgierigheid is, maar ook oprechte belangstelling.

Leen merkt het wel. Hij ziet drommels goed dat Dirk in de war is gebracht. „Is het misschien iets, waar ik niets mee te maken heb Dirk?” vraagt hij rustig.

„Och . . . ja, zie je . . . och 't is zo moeilijk om het te vertellen,” zegt Dirk met zijn ogen nog steeds straks gericht op het rupsje.

„We gaan naar het strandje,” schalt vrolijk Leens stem en alsof er geen onbeantwoorde vragen zijn, begint hij met Dirk over allerlei andere dingen te praten.

O en Dirk zou het Leen zo dolgraag willen vertellen. Maar hij durft niet. Niemand mag het bange geheim weten . . .

„En God dan? Ja, bidden. Dat stond in de Bijbel en dat zei moeder ook altijd. Bidden en vertrouwen. Je merkte er anders maar bitter weinig van. Hoeveel keer had hij al niet gevraagd om uitredding? En had het geholpen? Ja vanmorgen, toen hij Arend uit het water moest halen, ja toen had God wel geholpen . . .”

„Daar zit meneer Pen ook!” wijst Leen. „Kijk daar zit ie te vissen. Wel een aardige man. Berend zegt dat meneer leraar is aan een school in de stad. Dat zal wel, want hij heeft nu ook vakantie. En toch . . . toch, 'k weet niet hoe ik het zeggen moet . . . — 't is net of hij soms geheimzinnig lacht, ja, zo iets is het . . .”

„Heb jij dat ook gezien?” fluistert Dirk, hoewel meneer Pen hen onmogelijk verstaan kan. „Ik ook man. Toen we hem vanmorgen vertelden over dat halve papier en dat geheimzinnige briefje, nou toen keek ik 'm onverwacht aan en toen was het net of er vonkjes uit z'n ogen spatten, zo zat ie te gnuiven!”

„Goed bekeken Dirk. Je zou bijna durven zweren dat ie er meer van afweet. Zeg, vind jij ook niet dat ie steeds onze kant uit zit te kijken.”

„Ja nou. Vanmorgen dacht ik trouwens al; 't zal me niks verwonderen of er gebeurt weer iets bijzonders vandaag.”

„Afwachten,” grinnikt Leen droog. „En wat doen wij in die tussentijd? Vissen?”

„Mij best, dan haal ik even m'n hengellat, misschien heeft meneer Pen wel een beetje deeg voor ons.”

„Dat zal ik dan vast gaan vragen,” zegt Leen.

Dirk holt naar het schip.

„Waar was ook al weer dat visgerei? De hengel ligt naast de roef, maar waar is het tuig? Wacht misschien in een van de kastjes!”

Dirk trekt een van de deurtjes open, maar bijna onmiddellijk klapt hij het weer dicht doordat hij opschrikt van het gedreun van zware laarzen op het dek.

Dirk vliegt het roefje uit . . . „Vader!” schreeuwt hij half blij, half angstig. Die angst groeit snel aan in het korte ogenblik dat hij vaders fel schitterende ogen ziet. En vaders borst zwoegt zwaar . . . Verward grijpt Dirk naar vaders arm, maar die duwt hem terug.

„Dirk . . . ik heb geen tijd om veel te praten. Ze . . . ze zitten me achterna,” praat hij hijgend. „Hier, dit moet ik kwijt . . . vlug, vlug een plaatsje! O, daar onder dat luik!”

Verstomd ziet Dirk toe hoe vader naar het luikje op de voorplecht springt, het opentrekt, iets onder zijn jas vandaan haalt en dat vliegensvlug in de donkere ruimte laat glijden. Daarna vliegt vader Kooy weer op. „Nu moet ik gaan m'n jongen . . . ik heb geen tijd . . . Later . . . later zal ik het je wel uitleggen . . . Hij zit me vlak op de hielen . . . zwijgen hoor . . . En je mag niet slecht van me denken, Dirk . . . Nu ga ik, dag. O Dirk, m'n jongen . . . nee houd me niet tegen . . . ik ga nu . . . dag Dirk!”

Versuft schudt de jongen nog van nee als hij vader reeds met grote sprongen ziet verdwijnen. Niet eenmaal kijkt die achterom.

Heeft ie het goed gezien? Droeg vader een haas bij zich? Een haas? En ze zaten hem achterna? Maar dan was vader . . . was vader een stroper! Nee, nee vader zei dat hij niet slecht over hem mocht denken. Wie zou hem achterna zitten? Toch niet . . .

Lang behoeft Dirk niet op antwoord te wachten, want vanachter een bosje wilgenhout terzijde van de krib, verschijnt behoedzaam een pet, een hoofd, de veldwachter!

Dirk zou het liefst zo klein willen worden als de mug, die juist om zijn hoofd zoemt, maar de politieman heeft hem al ontdekt. Snel beent hij naar het schip. „Jongeman,” vraagt hij gebiedend, „is hier een man voorbij gegaan?”

Ontzettend! De klep van de pet, de blinkende knopen, de glimmend gepoetste laarzen, alles lijkt in Dirks ogen plots verschrikkelijk te glanzen en te warrelen, zodat de jongen er duizelig van wordt en hij herkent zijn eigen stem nauwelijks als hij met moeite uitbrengt: „Ik . . . ik, heb niemand gezien!”

Meteen flitst het angstig blij door hem heen dat het maar gelukkig is dat er pas een nieuwe veldwachter op het dorp is die hem nog niet kent. „Een donkere kerel met iets onder zijn jas?” vorst de veldwachter streng.

„Nee . . . nee heus niet, echt niet . . .”

„Je bent zeker erg geschrokken vriendje”, zegt de agent wantrouwig „Niks hoor,” probeert Dirk losjes te zeggen en waarlijk perst hij ook nog een schrill lachje door zijn toegeknepen keel. „Tijd winnen . . . tijd winnen,” hamert het door hem heen.

„Eh,” begint hij zo gewoon mogelijk. „Eh agent, toen ik daarnet m'n hengel wilde pakken, nou toen hoorde ik iets . . .”

„Ja, vertel op, vlug!” zegt de veldwachter en doet een stap dichterbij. Ai, Dirk kan bijna niet moedwillig liegen tegen die scherpe ogen . . .

„Eh . . . ja en toen ik achterom keek, zag ik nog net een . . . een hoofd achter de zomerkade verdwijnen . . .”

„Waar?”

„Daar!” wijst Dirk opzettelijk de verkeerde richting in.

Nu priemen de ogen van de agent nog feller in de zijne. De jongen weet, dat wanneer hij ze nu neerslaat, hij verloren is . . .

„Raar dat je je dat nu ineens herinnert,” bromt de man gramstorig, „maar 'k zal zien!”

Als in een droom ziet Dirk de veldwachter vertrekken. Hij wankelt zelf de loopplank over, komt tot de ontdekking dat ie het vistuig nog niet heeft, gaat daarom terug de roef in, opent het kastje en staart gedachteloos voor zich uit . . .

Dan . . . nieuwe voetstappen! Als gestoken vliegt Dirk weer op. Deze keer is het Leen, die komt vragen waar hij zo lang blijft en of hij ook de veldwachter heeft gezien.

Razendsnel tollen en tuimelen de gedachten door Dirks hoofd. Hij moet een besluit nemen, onmiddellijk! „Ja,” zegt hij, „die agent is hier geweest. Hij vroeg of ik een . . . een kerel had gezien.”

„En?”

„Ik had iemand weg zien glippen achter de zomerdijk,” antwoordt Dirk met dunne stem.

„Zeker een stroper of zoiets,” meent Leen.

„Nee! Hè? O, ja dat zal wel,” bromt Dirk gemaakt onverschillig.

„Vooruit Dirk, we gaan vissen. Daar in dat hoekje ligt het tuig.”

Ze gaan.

Op de wal kijkt Dirk nog eenmaal achterom naar het kleine luik op de voorplecht. Hij huivert om het bang geheim dat daaronder verborgen ligt. . .

„Als jullie nu even daar in dat winkeltje de boodschappenlijst af-

werkt, ga ik even in het postkantoor telefoneren naar huis om te vertellen hoe het er mee gesteld is," zegt Berend.

Arend en Huib knikken en rennen om het hardst naar de deur. Huib wint de race, maar valt met een vaart het winkeltje binnen.

Een klein vrouwtje met scherpe oogjes, die over een stalen bril heen gluren, steekt afwerend de armen in de hoogte. „Vort . . . scheer je weg . . . vort kwajongens!" roept ze nijdig en ze grijpt naar een matteklopper, die aan een spijker hangt, maar als Arend zegt dat ze boodschappen komen doen fleurt haar verrimpelde gezicht op. Zij schuift haar brilletje wat naar achteren, strijkt een haarpiek weg en maakt met haar blauwgrijze schort een snelle veeg over de toonbank.

„En wat wensen de jonheeren?"

„Om te beginnen twee pond kaas," zegt Arend.

„Jonge, belegen of oude, wat mag het zijn, jonheer?"

„Ja, dat weet ik niet precies."

„Belegen," vindt Huib omdat ie zelf daar het meest van houdt.

„Zeker. Tot je dienst," praat het vrouwtje en zij haalt achter uit het winkeltje een kaas, snijdt er een stuk af en legt dat in een glimmend koperen weegschaal en gaat met kleine gewichtjes aan het werk.

„Mag het twee ons meer zijn jonheer?"

„O, jawel," grinnikt Arend. „We krijgen het toch wel op!"

„Zijn de jonheeren met vakantie?" vraagt het vrouwtje nieuwsgierig.

„Ja, met een boot," vertelt Arend. „Met z'n vijven. O, dat is waar ook; een er van komt hier vandaan, uit dit dorp. Hij heet Dirk Kooy."

De kleine oogjes achter de dikke brilleglazen lichten helder op. „Zo Dirk Kooy," lispelt ze. „Zo, is Dirk Kooy bij jullie . . . Zozo . . . is

die met zulke deftige jonheeren aan het varen . . . hoe bestaat het?"

De jongens zwijgen. Niemand die het voor Dirk opneemt. Arend heeft er immers steeds zo over gedacht als dat vrouwtje. — Dirk hoort niet bij hen . . .

„En vanmorgen dan?" vraagt Arends geweten ernstig. „Toen hoorde hij er zeker wel bij? Toen was ie zeker wel goed genoeg om jou te redden . . . ? Bah, wat een nare gedachte," denkt de jongen wrevelig.

„Twee pond suiker," zegt hij daarom vlug.

„Zeker jonheer," antwoordt het vrouwtje gediensig, trekt een papieren zak af van een dikke bos, die aan de zolder hangt naast vier

verrimpelde worstjes, loopt naar de schap met suiker, maar plotseling keert zij zich tot de jongens, gluurt naar de winkeldeur en fluistert dan: „Kennen de jongeheren Dirk goed?”

„Nee . . . och eigenlijk helemaal niet. 't Is feitelijk maar toevallig dat ie bij ons aan boord is terecht gekomen.”

„O . . .,” zegt het vrouwtje en lacht dan stilletjes voor zich uit.

„Hihi . . . zo . . . hihi . . . is het toevallig . . . hihi . . .”

Net een heks, vindt Huib, maar toch luistert hij gretig als het mensje zich over de toonbank heenbuigt en geheimzinnig zegt: „Weten jullie het ook van zijn vader?”

„Van z'n vader? Wat is daar dan mee?” vraagt Arend.

„O, 'k weet niet of ik het jullie wel vertellen mag,” aarzelt het vrouwtje ineens.

„Hè toe,” dringt Huib aan.

„Nou dan . . . de vader van Dirk Kooy is een dief!”

„Wat? En . . . en die is bij ons op het schip,” schreeuwt Arend geschrokken en boos tegelijk.

„Ja jongeheer, ja . . . ja,” knikt het vrouwtje ijverig. „Een gouwe horloge heeft ie gestolen, een gouwe van de boerin, van vrouw Manders en daarom is ie ook weggejaagd bij Manders . . .”

„Zit . . . zit ie in de bak?” vraagt Huib bijna ademloos.

„Nee . . . ze hebben er geen werk van willen maken, maar iedereen weet het, misschien de veldwachter ook wel . . . Jullie mogen wel oppassen jongeheren. Ik zeg altijd maar: De appel valt niet ver van de boom . . . Ziezo hier is de suiker. Anders nog iets van uw dienst?”

„Hè? O ja . . . nog een heleboel.” Snel raffelt Arend de rest van het lijstje af. Het winkelvrouwtje helpt zo vlug mogelijk en zegt onderwijl telkens: „'t Is toch wat te zeggen hè, zo'n man . . . 't is toch wat te zeggen . . .”

Eindelijk staan alle bestellingen op een rijtje op de toonbank. Het vrouwtje gaat aan het tellen met een stompje potlood op de rand van een oude krant. Nu en dan tipt ze met haar tong tegen de punt van het potlood . . . „Elf gulden twintig,” verzucht ze tenslotte.

Arend betaalt en pakt in een recordtijd alles in de tas. Huib helpt mee. Beiden kunnen geen seconde langer wachten. Zo gauw mogelijk willen ze naar buiten om het nieuws te bespreken.

„Dag . . . dag juffrouw,” groeten ze haastig.

„Dag jonheeren, bedankt en vertel maar niet verder dat je het van mij hebt gehoord, van die Kooy.”

„Nee hoor,” beloven de jongens vlot, zonder er bij na te denken.

Nu staan ze dan samen op de klinkers van het nauwe straatje. „Hoe vind jij dat?” barst Huib vinnig los.

„Afschuwelijk! Vader heeft ons een mooi portret meegegeven!” zegt Arend minachtend.

„Nou! Of . . . ja als je het goed beschouwt, kan Dirk er weinig aan doen,” weifelt Huib.

„Ik zeg hetzelfde als die vrouw uit de winkel: De appel valt niet ver van de boom . . . en kijk daar hebben we Berend ook al . . . Er op af Huib!”

Met de tas ieder aan een oor rennen ze de monteur tegemoet. De belofte van daareven zijn ze al helemaal vergeten want in geuren en kleuren doet Arend het verhaal, geholpen door Huib, die de puntjes op de i zet.

Berend luistert zwijgend totdat de jongens uitverteld zijn. „Mm,” zegt hij dan, „je moet de groeten van je ouders hebben Arend, ik heb ze opgebeld.”

„Hè . . . o ja dank je,” broemt Arend, van zijn stuk gebracht door de kalmte van de monteur. Verwachtingsvol kijkt hij naar Berend. Die zal toch wel verschrikkelijk kwaad zijn dat hij zo iemand aan boord heeft als Dirk, maar Berend sist een deuntje tussen zijn tanden en neemt zulke enorme passen dat de jongens telkens op een sukkel-drafje moeten lopen om hem bij te houden.

Eindelijk kan Arend zijn ongeduld niet langer bedwingen. „Laten we hem meteen maar hier laten,” zegt hij scherp.

„Wie bedoel je?” houdt Berend zich onnozel.

„Nou moe! Wel Dirk natuurlijk!”

„Waarom?”

„Hè? Waarom?” Arends mond valt open van verbazing. Wat mankeert die Berend. Doet ie nu maar net of het niks is?

„Jullie moeten 's goed luisteren,” zegt de monteur en hij houdt de jongens staande en ziet hen ernstig aan. „Jullie hebben nu wel dat verhaaltje over Dirks vader verteld, maar er zijn geen bewijzen. Het is geen politiezaak . . .”

„Ze sturen je niet voor niks weg,” zegt Huib onmiddellijk.

„O zo!” gniffelt Arend.

„Er zijn geen bewijzen!” herhaalt Berend met nadruk, „en tot zolang . . .” Hij wacht even; er trekt een diepe rimpel in zijn voorhoofd . . . „En tot zolang zwijgen jullie als het graf tegen Dirk, begrepen!”

„k Zou niet weten waarom, de zoon van een dief!” hoont Arend. „Dezelfde jongen heeft jou vanmorgen het leven gered,” zegt Berend ernstig. „En ik eis dat jullie zwijgen. Heb je dat verstaan, Huib?”

„Ja . . . als het dan moet?” bromt die.

„Arend?”

„Ja,” antwoordt de jongen kort.

„En denk er om dat ik niet mak ben wanneer ik merk dat jullie toch kletsen.”

Met boze gezichten lopen de beide jongens achter de rijzige monteur aan, die zelf erg zorgelijk kijkt.

7

Het spel is ernst geworden!

Toch merkt Dirk het meteen op.

Nee, ze zeggen geen woord, maar de blikken van verstandhouding tussen Huib en Arend zijn veelzeggend genoeg. En vooral als Arend vertelt dat ze boodschappen hebben gedaan bij een stokoud vrouwtje dat geweldig kon redeneren, wordt het Dirk bang om het hart. Hij kent het winkelvrouwtje, Kaatje Slof, opperbest. Kaatje roddelt over iedereen in het dorp.

„Nog wat gevangen jongens?” vraagt Berend opgewekt.

„Nee,” antwoordt Dirk bedrukt en ziet onderwijl angstig hoe Huib met de zware boodschappentas het schip opgaat. Nou moest die Huib het eens in zijn hoofd halen om onder het luikje op de voorplecht te kijken!

„Hela! hé! Hallo!”

Wie roept daar? O, dat is meneer Pen. Heeft ie soms een grote vis? Nee, hij gebaart met een zwaaiende arm naar iets dat in het water drijft . . .

„Een fles!” schreeuwt Leen. „Jongens, de fles, de fles!” Op dit ge-

Nee, hij gebaart met een zwaaiende arm naar iets dat in het water drijft.

roep komt Huib als de wind aanvliegen. Daar wil hij bij zijn. Ook Dirk vergeet even zijn zorgen.

„Zal ik hem halen?” biedt hij aan en kijkt vragend naar Berend, die toestemmend knikt.

Plons! Dirk wacht geen tel! Vlug als een kikker zwemt hij naar de ronddobberende fles toe. Op de kant zien ze hem met spanning na . . . Daar heeft ie de fles te pakken! „Ja hoor,” roept hij over het water. „er zit een papiertje in!”

Deze mededeling wordt door iedereen met uitbundig gejuich begroet. Meneer Pen staat ook op en gaat met de zwiepende hengellat over de schouder naar de wachtenden. Lang duurt het niet of Dirk klautert tegen de krib op en overhandigt Berend de fles. Berend is tenslotte de kapitein, dus die heeft er het eerst recht op.

„Daar gaat ie dan!” zegt de monteur en trekt met een knal de kurk

van de fles. Jammer, hij kan nog niet bij het papier komen; de hals van de fles is te nauw!

„Gooi kapot!” weet Huib onmiddellijk een oplossing.

Zo gezegd, zo gedaan. Tussen de glasscherven ligt het geheimzinnige papier. Berend raapt het met een plechtig gezicht op. „Ja jongens het is de andere helft . . . Wat moeten we nu beginnen, zonder het andere gedeelte? . . .”

Hardop leest hij de onsamenhangende boodschap voor en daarna gaat het papier van hand tot hand. Niemand ziet dat Arend een vuurrode kleur heeft gekregen en dat zijn hand beeft als hij het velletje van Leen aanneemt.

„Als je het mij vraagt,” zegt Leen, „dan is het een grap.”

Maar Huib wil daar niets van weten. Leen en hij kibbelen er even over. Berend maakt daar een eind aan door te vragen waar Arend is.

„Die zit het document zeker op z'n gemak te bestuderen,” lacht Huib. „Sst . . . kijk, daar zie ik net zijn hoofd nog schemeren door het hoge gras . . . Sst, even gluren wat ie uitvoert!”

Op de tenen sluipt Huib er heen . . . tot vlak achter Arends rug . . .

„Moet je m'n bril soms hebben,” grinnikt Huib als hij ziet dat Arend bijna met zijn neus op het papier zit.

Arend uit een kreet, wil snel iets wegmoffelen, te laat . . .

„Hé jongens!” schreeuwt Huib opgewonden. „Hoe is het mogelijk . . . kom 's kijken . . . Arend heeft allebei de stukken!”

Nu, de jongens laten zich geen tweede keer nodigen! Ze dringen om Arend heen, die onwennig van het ene been op het andere gaat staan.

„Eh . . . voordat Dirk dat andere stuk aan scheve Schalk verspeelde, heb ik . . . heb ik het overgeschreven . . .” stottert hij.

„Heel verstandig van je, maar je had het moeten zeggen. Een paar dagen geleden had je immers nog al een drukte over achterbaks gedoe, weet je wel?” zegt Berend.

Arend mompelt wat.

„En laat nu dan maar eens zien!”

Zo goed en zo kwaad als het gaat past de kapitein de beide helften aan elkaar. Zijn wenkbrauwen gaan ver omhoog, dan glijdt ineens een brede glimlach over zijn gezicht.

„Nee maar . . . haha . . . o jongens . . . haha . . . wat hebben ze ons lelijk bij de neus gehad . . . haha . . . luister eens dan zal ik je het hele geheim voorlezen.

*Maak je maar geen zorgen
Nergens ligt een schat verborgen.
Wees nu niet erg boos,
Ook al was 't alarm slechts loos.
Je hebt een prachtig avontuur gehad.
Daar houden jongens even veel van
als muizen hekel hebben aan een kat!
Voor vanavond als troost: een taart.
En voor de verdere reis:
Goede wacht en behouden vaart.
N. Epper.*

„Asjemenou!” zucht Huib, helemaal uit het veld geslagen.
„Zie je wel, ik zei het daarstraks al,” zegt Leen „'t is een grap, maar wie heeft 'm dat gelapt?”
„N. Epper staat er onder,” gromt Huib, diep teleurgesteld.
„Dat is nepper bij elkaar,” zegt Dirk. „Dat komt prachtig uit in dit geval!”
„Ja,” peinst Huib hardop. „Nepper dat is natuurlijk ook een onzinnaam of verdraaid . . . nepper als ik dat omkeer krijgt ik reppen . . . reppen . . .”
„Man, schei uit, je trekt zo'n geleerd gezicht,” lacht Arend hem uit. Meneer Pen, die tot nu toe gezwegen heeft, schiet plots ook in een onbedaarlijke lachbui.
Geweldig wat heeft meneer het er te kwaad mee. Hij slaat zich op de knieën van plezier. Het werkt zo aanstekelijk dat de rest al spoedig meedoet, behalve Huib, die meneer Pen met grote verwonderde ogen aanstaart.
„Meneer, meneer,” schreeuwt hij boven het gelach uit. „Meneer, hoe heet u?”
Iedereen staakt even zijn gelach. 't Is ook zo'n gekke domme vraag.
„Meneer hoe heet u?” herhaalt Huib.
„Pen, kort en krachtig: Pen!”
„Maar uw voornamen?”
„Rudolf, Eduard, Pieter.”
Een ogenblik denkt Huib verschrikkelijk diep na, want hij knijpt zijn ogen bijna helemaal dicht . . .
„Ik heb het . . . ik heb het!” juicht hij een moment later. „Ik heb

het . . . R.E.P. Pen, dat is . . . dat is omgekeerd Nepper . . . N. Epper . . . dus . . . dus u hebt ons voor de mal gehouden!"

Verbazend! De woorden van Huib slaan in! De jongens kijken hem met ontzag aan en meneer Pen krijgt opnieuw een daverende lachbui. Onderwijl knikt hij voortdurend.

Wanneer hij eindelijk weer spreken kan en de vragende ogen op zich ziet gevestigd, zegt hij: „Ik zal het dan meteen maar bekennen: Ik ben de schuldige en dat kwam zo. Een poosje geleden was ik op de werf van Durkstra en daar ontmoette ik de jongens en die wisten niet wat ze doen moesten. Vooral Arend verveelde zich heel erg. Toen vader Durkstra met het prachtige plan voor de dag kwam, dacht ik bij mezelf: Wacht ik zal het spannender maken. De rest weet je. De tabaksdoos van die Schalk . . . 't briefje aan de mast . . . en de fles heb ik daarnet in het water gegooid . . .”

„Een goeie mop!" lacht Leen.

„'t Gaat nogal," bromt Huib.

„Huib is er nog niet mee verzoend hè?" zegt meneer Pen glimlachend.

„Jij had liever gezien dat er een echte schat was geweest hè?"

„Een taart is ook heel wat waard," vindt Arend.

„Krijgen we die vanavond al?" informeert Huib, bij wie de zon weer doorbreekt.

„Ja, hoor, vanavond smullen we. En Huib, ik vind het geweldig dat jij zo knap het raadsel van mijn naam ontcijferde!"

Nu is Huib zijn teleurstelling al helemaal vergeten. „'k Vraag me alleen af," mompelt hij halffluid, „wat die scheve Schalk van ons wilde hebben, want die wist toch niets van uw geheim af?"

„Nee niets," geeft meneer Pen toe. „'t Is mij ook een groot raadsel." Er valt een stilte.

„Kijk 's naar de lucht," zegt Berend even later. „Er komen koppen aan. 'k Betwijfel het of we 't droog houden . . .”

Roerloos staan de lange grashalmen in de avondstilte. 't Is drukkend warm. In de roefjes van „de Salamander" is het niet om uit te houden. Ze hebben allemaal een goed plaatsje gezocht op het uiterste puntje van de krib.

Ze kijken dromerig uit over het water. Een wonderwereld, dat woelige water met zijn geheimzinnige donkere diepten en glanzende glinster-

stroken. Het maakt hen stil. Heel ver weg flitsen sterkvertakte bliksemschichten naar de zwarte aarde . . .

Dirk ziet al dit schone in de natuur wel, maar telkens moet hij denken aan het dode dier, dat daar onder het luik wacht. Wacht ja, waarop? Wat moest hij ermee aanvagen? Of zou vader misschien komen? Hoe kwam vader aan een haas? O, nee hij mocht niet slecht van vader denken, maar 't is allemaal zo ontzettend moeilijk . . . En Arend is niks vriendelijker geworden al heeft hij hem uit het water gehaald . . . „Dat was niet meer dan je plicht Dirk,” fluistert het in zijn hart. „Ja, goed, maar . . .”

„Een schone avond,” zegt meneer Pen ernstig. „Het lijkt wel of je zo dichtter bij God bent . . .”

Een paar hoofden knikken in het duister. Dirk niet. Er is te veel onrust en twijfel in zijn ziel. Arend Durkstra ook niet. Arend huivert als hij naar die helwitte lichtflitsen kijkt en luistert naar het ver verwijderd gerommel van de donder. Inktzwart ziet de lucht soms en Arend weet dat het binnenin hem ook vaak zo zwart is. Meestal denkt hij er niet aan, maar nu voelt hij zich klein en nietig onder die wijdheid van Gods Schepping.

„Als die Dirk nu maar niet zo'n lelijke vader had, dan deed ik misschien wel anders. Want dat ie toen 's stiekem geweest is, nou dat was hij zelf ook met dat papier, daar had Berend gelijk in. Oei wat een vurige straal . . . Maar een zoon van een dief daar hoef je toch niet vriendelijk tegen te zijn . . .? Wat dreunt het in de verte . . .

„Zeg zouden we de taart niet aanspreken?” verbreekt Berend de stilte. „Met zulk weer kun je zoiets niet lang bewaren.”

„Ja,” vindt ook meneer Pen. „Vanmorgen heb ik hem al verstopt onder het luikje op de voorplecht . . .

Wat . . .? Wat is dat? Wie doet daar zo vreemd? Zei jij wat Dirk?”

„Nee . . . eh ja . . . eh ik . . . ik zal 'm wel even halen,” brabbelt de jongen en stuift weg.

„Breng een mes mee!” roept Berend hem achterna.

„Hij heeft zeker honger,” gnuift Huib, die zelf zijn lippen aflikt.

Dirk heeft echter helemaal geen honger. Aan eten heeft hij zelfs nog niet gedacht. Maar het denkbeeld dat iemand anders het luikje zou openen en zo het geheim zou ontdekken, geeft hem vleugels. Zo zal niemand het merken, hij zal vlug met de taart terug zijn . . . als de taart maar niet beschadigd is . . .

Dan, vlakbij „de Salamander”, die daar als een grote zwarte klomp ligt, staat hij met een schok stil . . . Het hart klopt hem plotseling in de keel! Op het schip vliegt als een enorme bal, een donkere gestalte overeind, springt naar de loopplank, maar als de vreemde bezoeker ziet dat de terugtocht door Dirk is afgesneden, uit hij een hese verwensing, keert zich om en springt hals over kop in het water. Ineens is alles in rep en roer. In het water is gedruis en geplas. Dirk gilt hoog en stormt het schip op . . . zijn schoenen bonzen op het dek. Op de voorplecht ziet hij de haas en de taartendoos liggen. Als in een droom handelt Dirk . . . Razendsnel kiept hij de haas in het gat, klapt het luik dicht . . . Dan pas let hij op de drenkeling. Maar het is al geen drenkeling meer. Vaag ziet de jongen de man een eind verderop de oever op gaan en in de duisternis verdwijnen . . .

Nu hebben ook de anderen „de Salamander” bereikt.

„Wat . . . wat is er?” klinkt het uit drie, vier kelen tegelijk.

„Een vent!” schreeuwt Dirk hard. „Hij was op het schip en . . . en hij plompte pardoos in het water toen hij me zag . . . Ik denk . . . ik . . .” Maar Dirk zegt niet wat hij verder denkt, want hij krijgt ineens een nare gedachte. — Misschien is het vader wel geweest! — „We krijgen nog al bezoek,” zegt Berend kalm, maar wie goed luistert kan toch onrust in zijn stem ontdekken.

„Ja,” mompelt meneer Pen. „We dachten dat we het avontuur achter de rug hadden, maar ik geloof dat het spel ernst is geworden.”

„Daar staat de taart,” zegt Huib.

Berend en meneer Pen schieten in de lach.

„Nog even geduld Huib,” zegt de monteur. „Eerst zullen we „de Salamander” inspecteren om te zien of er iets vermist wordt.”

Ze gaan aan het werk. Geen stukje van het schip slaan ze over. Angstvallig blijft Dirk in de buurt van het luikje en als Berend ook daar een kijkje wil nemen, zegt hij schor: „Dat heb ik al gedaan . . . niks . . . niks bijzonders . . . wat ouwe rommel . . .”

Wanneer ze eindelijk allemaal weer aan dek staan, blijkt er niets vermist. Dan wordt toch de taart aangesneden, hoewel de meesten nauwelijks proeven hoe het gebak smaakt, zó heeft het vreemde gebeuren hen te pakken.

Meneer Pen en Berend zitten wat achteraf en voeren een fluisterend gesprek. Af en toe vangt Dirk een woordje op . . . ook het woord „politie” . . . Dan rilt Dirk onwillekeurig en danst de haas voor zijn

ogen en het verwilderde gezicht van vader en de donkere figuur, die in het water sprong . . .

8

De vondst

„Hé, word 's wakker!” fluistert Leen en trekt Dirk aan z'n arm.
„Sta op, 't is jouw beurt voor de wacht!”

Dirk houdt opzettelijk nog vijf tellen zijn ogen dicht. Hij wil zich slappende houden, ook al heeft hij in werkelijkheid nog niet even gedommeld. Gespannen ligt hij nu al uren te vechten tegen de warmte, maar vooral tegen de onrust, de dreiging dat er iets ergs gaat gebeuren . . .

Dirk rekt zich uit. „Ja, ik kom,” zegt hij, gemaakt slaperig. Leen wacht totdat de jongen zich in het duister aangekleed heeft en samen staan ze nog even aan dek.

„'t Blijft nog al ver weg, 't onweer,” zegt Leen gedempt.

„Niks gezien of gehoord zeker?” vraagt Dirk, al is niet één geluid hem vannacht ontsnapt.

„Nee, alleen vind ik het vreemd dat Berend nog niet terug is. Hij heeft mij om twaalf uur gewekt en is toen met meneer Pen naar het dorp gegaan. Meneer Pen had daar een kamer gehuurd, zeiden ze.”
Ai, nu krijgt Dirk nog meer het gevoel dat onheilspellende wolken zich boven hem samenpakken.

„Hij zal zo wel komen denk ik, maak je maar niet ongerust,” zegt Leen.

„Ik . . . ik ben niet bang,” fluistert Dirk nauwelijks hoorbaar.

„Nou, goede wacht Dirk.”

„Welteruste.”

Beklemd blijft Dirk achter. Onrust en bange voorgevoelens bestormen hem. Vaag hoort hij het zwak gerucht van Leen, die zich ontkleedt in de roef. Stil 's, wordt Huib ook wakker? Of droomt hij soms hardop? Hoor, daar wordt zijn naam genoemd! Waarom weet de jongen zelf niet, maar zonder zich te bedenken, wipt Dirk zijn schoenen uit en hij kruipt op z'n kousevoeten het dak van de roef op. Daar gaat hij uiterst voorzichtig plat op zijn buik liggen, zijn oor vlak bij een van de venstertjes . . . Ja ze praten!

„Waar is Dirk?“ hoort hij Huib vragen.

„De krib op, denk ik,” zegt Leen.

„Weet je het zeker?“

„Zeker . . . zeker niet, waarom? Heb je wat te vertellen?“

„Ja,” is het gefluisterde antwoord.

„En mag Dirk dat niet horen?“

„Nee . . . nee . . .”

„Dat vind ik niet zo leuk, altijd dat geklets achter iemands rug.”

„Och, jij altijd ook!” bromt Huib geraakt.

Boven op het dakje slikt Dirk verwoed zijn angst en zorgen weg. Dat probeert hij tenminste, maar 't lijkt wel of zijn keel al benauwder wordt. Plotseling trekt hij z'n hoofd schielijk weg, omdat hij beneden zich gestommel hoort. Net op tijd! „'k Zie hem nergens,” zegt Huib halffluid, dichtbij het raampje.

Dirk laat zich weer verder zakken om beter te kunnen verstaan. Leen is toch zeker nieuwsgierig geworden want hij vraagt. „Wat heb je dan Huib?“

„Dirk is de zoon van een dief, dan weet je het ineens!”

„Wat? Nee toch!”

„Ja toch! Vanmiddag waren we in een winkeltje en . . .”

Met bonzend hart en brandende ogen hoort Dirk het gedempte gesprek aan. Er komt een wild verlangen in zijn borst om te roepen dat ze het liegen of hij zou naar binnen willen vliegen om ze links en rechts om de oren te slaan. Toch doet hij niks van dit alles. Als een geslagen hond kruipt hij naar beneden, geluidloos, met een schreiend hart . . . Zonder gerucht verlaat hij het schip en ijsbeert een tijdlang op de krib heen en weer om de pijn in zijn binnenste te verduwen.

Toch blijven zijn ogen en oren waakzaam. Soms staat hij stil en denkt hij dat het een droom is, dat ie straks wakker zal worden, maar het oplichten van de hemel door de bliksem brengt hem dan tot de werkelijkheid terug.

„Waarom blijf je hier Dirk?“ woelt het in zijn hart. „Ga er vandoor. Ze weten het . . . ze weten het . . . Ze verachten je . . . Ze weten het, alles, alles!”

„Ja maar 't is niet waar, vader is geen dief,” probeert hij zich moed in te praten. „En de haas dan? Haha . . . hoe komt ie daar dan aan?” schaterlacht het wreed door hem heen. Het zweet breekt hem uit.

„Nee,” kreunt hij zacht. „Vader heeft gezegd dat ik niet slecht van hem mocht denken.”

„De haas . . . haha . . .” Vertwijfeld ziet Dirk om zich heen. Het duister grijnst hem van alle kanten tegen. Ineens is zijn besluit genomen. Straks als iedereen slaapt, pakt hij de haas weg en gaat ie er vandoor. Hoe kan hij ooit gewoon doen tegen de jongens als die met alles haarfijn op de hoogte waren? Nee dat hield ie nooit en te nimmer vol! Leen, die was nog de flinkste, maar op de duur geloofde die het natuurlijk ook. Nee, hij kon hier onmogelijk blijven . . . Nou moest ie gaan kijken of iedereen sliep . . .

Met zachte schreden betreedt Dirk het schip. Hij schrikt als zijn voet tegen een emmer stoot, gelukkig blijft het stil, alleen in de verte weerklinkt de grommende stem van de donder . . .

„Tanden op elkaar en snel handelen,” denkt Dirk en vastberaden gaat hij naar de voorplecht, knielt bij het luikje neer, opent dat en graait naar beneden . . . „Waar is het dier gebleven?”

Verder tasten zijn vingers. In het donker raken ze iets aan. 't Is niet harig . . . een klein pakje, verscholen in een hoekje. Dirk neemt het en houdt het in 't schaarse licht. Hij voelt dat er iets hard in zit. Zenuwachtig trekt de jongen het touwtje los, wikkelt het papier er af . . . Een kreet! Dan een woordloos gekreun dat hij niet onderdrukken kan. In zijn hand heeft hij een horloge, een gouden horloge! Een glimmend zwart zijden lint is er aan bevestigd.

't Wordt hem ineens verschrikkelijk duidelijk, beangstigend klaar ziet hij nu de waarheid. „Dus vader heeft vanmiddag niet alleen de haas verstopt maar ook dit pakje! Dus toch . . . dus dan is het toch waar! De jongens hebben gelijk en Kaatje Slof ook. Hij, Dirk is dus de zoon van een dief!” Nee, nee dat mag niet, dat kan niet,” steunt hij, maar het glanzende uurwerkje herinnert hem ruw aan de waarheid. Wat moet ie met het horloge? Meenemen? Nu blijft ie geen minuut langer hier! Maar eerst de haas!

Weer tast Dirk in het donkere gat. Nu vinden zijn vingers het verstijfde dier. Hij gruwet er van als hij de haas omhoogtrekt . . . Behoedzaam sluit hij het luik, stopt het horloge in zijn broekzak, pakt met weerezin de haas en schuifelt naar de loopplank. Met geweld moet hij zich bedwingen om niet weg te rennen . . .

Zijn aarzelende voeten gaan traag over de plank, nog een meter, dan

staat ie op de krib... het lukt... het lukt! 't Blijft doodstil op „de Salamander”.

En toch, toch is het net of er achter één van de raampjes van de roef snel iets wegduikt, wanneer Dirk de loopplank overgaat. Of is het misschien maar de weerspiegeling van een verlichte wolkrand in het ruitje?

In ieder geval, Dirk merkt het niet. Die strompelt over de ongelijke krib, naar de uiterwaard, die donker voor hem ligt... De dode haas slaat tegen zijn been bij iedere stap, en in zijn broekzak draagt hij het horloge... 't Uurwerk is helemaal niet zwaar, en toch voelt Dirk ook dit bij elke stap drukken...

Eenzaam sukkelt hij voorwaarts. Waarheen? Hij weet het niet. Een grote verlatenheid komt over hem. Wanhopig vecht hij tegen de tranen, die onweerstaanbaar naar zijn ogen dringen. Hij grijpt zijn zakdoek. Zijn hand raakt daarbij het horloge aan... 't Geeft hem een schok, alsof het ding met elektrische stroom is geladen... Verder loopt hij, steeds verder... Nieuwe vrees overvalt hem wanneer hij er aan denkt dat ie misschien Berend zou kunnen ontmoeten... Maar och wat komt het er allemaal op aan? „Vader... vader,” schreit hij zacht. „Vader... vader... nee... nee...”

Verder, al verder. Hij loopt gebogen. De haas trekt hem naar de grond... Hij staat stil. Verwezen ziet hij rond. Het dier glipt uit zijn handen. „Nee hè vader?” schreit hij vertwijfeld. „Ik mag niet slecht van u denken...”

Dan, een zwaar uitrommelende donderslag. Komt het daardoor dat Dirk opeens aan God denkt... Hij haalt diep adem... Zijn vingers raken opnieuw het horloge aan en de haas ligt dwars over zijn schoen... Zijn handen vinden elkaar en daar midden in die verlaten uiterwaard, bidt Dirk. Een gebed uit een benauwde ziel. Een bede om uitkomst.

„Here,” fluistert hij met een snik, „ik loop telkens van U weg... Wilt Gij mij toch helpen...” Minutenlang staat hij daar op dezelfde plaats. Dan raapt hij de haas op en vervolgt zijn weg...

De twijfel komt terug.

„Haha,” lacht het fijntjes in hem. „Haha, wat is er nu veranderd, na je bidden? Zie je wel. Het helpt niemendal! Weet je nu waarheen je gaat? Nee immers! Haha... 't Helpt allemaal geen zier! Voel eens in je zak, haha... en wat draag je daar bij je, haha...”

„Nee,” snikt Dirk en hij kijkt strak omhoog als wil hij een antwoord van God krijgen. „Vertrouwen, zegt moeder altijd. Here laat moeders vertrouwen uitkomen,” bidt hij opnieuw.

Verder dwaalt hij, doelloos verder . . . totdat hij met een ruk staan blijft. Zijn gespannen oren hebben een zwak gerucht opgevangen . . .

9

Het wonder

Ongeveer op hetzelfde moment dat Dirk iets meent te horen, gaat Leen Wiegman rechtop zitten en veegt zuchtend langs zijn klamme voorhoofd. „Er is wat met hem,” mompelt hij. „Er is iets niet pluis . . . hij droeg een langwerpige ding bij zich en hij is niet meer teruggekomen . . . en wij,” denkt Leen mistroostig, „wij zitten hem hier maar te bekladden. Wie weet hoe Dirk lijdt . . . Als mijn eigen vader nu eens dat erge had gedaan?”

Weer veegt Leen langs zijn voorhoofd, staat dan op en schiet zijn broek aan, waarbij hij in de nauwe ruimte Huib aanstoot, die zich knorrig omgooit. Vlug glipt hij naar buiten.

„Hier is het beter,” zegt hij zacht voor zich heen. Hij poogt het donker in te turen. Aan de overkant van de rivier hangen de toplantaarns van verankerde schepen als droomlichtjes in de lucht. Ze werpen een dunne, bevende streep over het onrustige water . . . Wat is dat? Er piept iets. Verwonderd ziet Leen hoe ook Arend heel voorzichtig naar buiten komt en ook al aangekleed is, net als hijzelf.

„'k Kan niet maffen,” bromt Arend.

„Ik ook niet,” bekennt Leen, maar hij aarzelt om Arend de reden te vertellen, toch doet hij het tenslotte. „Zeg, ik weet alles van Dirk. Huib heeft het me verteld.”

„O . . . o ja? Een . . . een fraai heerschap hè?” zegt Arend onzeker. „Dirk kan er niks aan doen!”

Stil is het een poosje. Dan begint Arend weer. „Weet je, ik pieker daar ook een beetje over . . . en daarom breng ik het niet verder dan wat gesluimer . . . 't is zo verschrikkelijk stil nu Berend er niet is . . .”
Zwijgen.

Zacht vervolgt Arend dan: „Kijk, Dirk heeft me uit het water gehaald hè . . . en Leen, ik kan het tegen jou toch wel zeggen?”

„Dat weet je,” zegt Leen eenvoudig en in zijn hart is blijdschap dat Arend nu eindelijk niet zo scherp over Dirk spreekt.

„’t Onweert telkens . . . en Leen je mag het tegen niemand vertellen hoor . . .”

„Vast niet!”

„Nou jô . . . ’t was zo gruwelijk stil in dat broeihete kajuitje . . . en telkens was er dat dreunen, en toen . . . toen moest ik aan Gods stem denken . . . en gek als je dan zo moederziel alleen ligt ga je wel ’s nadenken, en . . . en ik vond me zo’n misbaksel, Leen! ’k Geloof dat ik verkeerd tegen Dirk gedaan heb . . . ’t Is niet eerlijk om hem op zijn kop te zitten, terwijl ie natuurlijk nu juist in de narigheid zit door zijn vader . . . En toch haalde hij me uit het water, ook al zette ik hem steeds de voet dwars . . .”

Lange tijd is er geen ander geluid dan het klotsen van de golfjes tegen de romp van het schip . . . „Ik ben zo blij dat je er zo over denkt,” zegt Leen eindelijk en zijn stem trilt een beetje.

„Och man, hou er over op. ’k Ben soms zo’n stijfkop . . . dan . . . dan draaf ik maar door, ook . . . ook al weet ik dat ik het bij het verkeerde eind heb. Maar Leen je houdt je mond hoor!”

„Wat dacht je! We zijn immers al jarenlang vrienden!”

„Mooie vriend ben ik!” zegt Arend kleintjes.

„We maken allemaal wel eens rare sprongen,” troost Leen hem.

„Gelukkig dat we telkens opnieuw mogen beginnen.”

„’t Lijkt wel of we op de catechisatie zitten, zo ernstig praten we,” fluistert Arend zacht. Hij is blij dat ie bij iemand zijn hart heeft kunnen luchten.

„Wie heeft er eigenlijk de wacht?” vraagt hij even later.

Leen vertelt hem dat hij Dirk weg heeft zien gaan. „’k Geloof vast dat ie overstuur is, dat ie er een vermoeden van heeft dat wij het weten van . . . van zijn vader. ’t Beste is dat we hem zoeken, dat we hem terughalen en voorzichtig met hem praten.”

Arend zegt daar niet veel op, maar Leen houdt vol: „We mogen hem niet aan zijn lot overlaten!”

„En Huib alleen op het schip achterlaten?” vraagt Arend bedenkelijk.

„Zeg, wat is het hier voor een herrie?” Huibs slaperige hoofd komt om de hoek kijken.

„Kleed je maar aan,” zegt Leen en in een paar woorden vertelt hij wat er aan de hand is.

Huib, die steeds als het avonturen betreft, klaar wakker wordt, is in minder dan geen tijd gereed.

Op slag van drieën verlaten drie donkere schimmen achter elkaar „de Salamander” . . .

Weer treft een klein geluid Dirks oren . . . Er vaart een rilling door z'n lijf. — Zou 't misschien Berend zijn? Of vader? Of . . .

Daar is het opnieuw. Een zuchten . . . een zacht dof kreunen . . .

Dirk doet enkele weifelende stappen . . . Ligt daar iets? Daar, vlak bij de afrastering? Wat is dat voor een donkere hoop? Een massa nog zwarter dan het gras van de nachtelijke uiterwaard? Zijn ogen wijd opengesperd, waagt Dirk zich nog wat dichterbij . . . Plots beweegt die donkere klomp! Dirk wil het al op een lopen zetten, maar een schorre stem weerhoudt hem . . .

„Hé . . . Héla is daar iemand?” fluistert die stem moeilijk verstaanbaar.

„Ja, ik . . .” antwoordt de jongen bevend.

„Kom 's hier . . . kom 's hier . . .”

Dirk herkent die stem, scheve Schalk! De jongen durft niet.

„Kom 's manneke . . . ik . . . ik kan niet lopen, m'n been . . . au . . . m'n been . . .”

Nu Dirk weet dat de zwerver weerloos is, krijgt hij meer moed en hij komt weer een stapje nader. Ja, nu ziet hij de man liggen.

„Ben jij 'r eentje van het bootje? Ja ik zie 't . . . Manneke ik ben zo gevalle . . . M'n been lijkt wel in brand te staon . . . 't wordt helegaor dik . . . ik kan geen pas meer doen . . . ge mot me helpe manneke . . . Gao hulp haole, subiet! Er mot hulp komme, anders bank ik 't nie . . . verstao je me ventje . . . gauw . . . gauw . . .”

De man zwijgt. De laatste woorden gaan over in een pijnlijke klacht.

„Wa . . . waar?” bibbert Dirk.

„Dã kan me niet schele . . . au m'n been . . . ik lig hier al uren, maok voort manneke, maok voort!”

Versuft ziet Dirk neer op de kreunende man. Hij weet het heel zeker: Hier moet geholpen worden en vlug! — Naar 't dorp? Naar huis? Hulp halen bij de politie? Nee, dat niet? Toch moet ik gaan . . . Ginds schemert het toplicht van „de Salamander”, dus daarginds moet ergens de stoep naaar de dijk liggen. —

„Ik . . . ik zal gaan eh . . . eh . . . Schalk.”

„Dankie manneke . . . 'k zal oe eeuwig dankbaor zijn, vlug . . . au m'n been!”

En Dirk gaat. Hij ijlt door de uiterwaard. Gelukkig dat hij op bekend terrein is.

Een dromende koe stuift geschrokken overeind en begint klaaglijk te loeien. Dirk bekommert er zich niet om. Vooruit, vooruit! Ineens merkt hij dat ie de haas nog steeds bij zich draagt. — Dat dier kon hij toch beter weggooien . . .

„Halt jij! Sta stil!”

Dirk staat als aan de grond genageld door dit dreunende bevel. Uit een greppel springt een man op. Oei, Dirks knieën knikken, veldwachter Maas! En nog iemand En nog een!

„Sta stil!” bijt de agent hem toe en richt een verblindende lichtbundel op de jongen.

„Wel heb ik van mijn leven, 't is Dirk!” roept iemand.

O, wat is Dirk dankbaar als hij de stem van Berend herkent. „Berend, Berend!” schreeuwt hij.

Maar veldwachter Maas stoort zich niet aan zijn uitroepen. „Haha mannetje, wat draag je daar bij je? Aha . . . meneer vervoert een haas en dat in het holst van de nacht. Die moest je zeker wegbrengen hè?”

„Wat betekent dat Dirk?” vraagt nu ook Berend. „Een haas? Hoe kom je er aan?”

Dirk ziet geen uitweg en daarom zwijgt hij, wanhopig.

„Sst mensen!” fluistert meneer Pen, die ook van de partij is. „Sst, daalt daar niet iemand langs de stoep de dijk af?”

„Inderdaad,” sist de veldwachter terug. „Misschien is dat de zonderlinge bezoeker. Ik zal even gaan kijken, houdt u even dat jongmens dichtbij u, meneer Pen?”

En weg is de agent!

Dirk kan wel gillen! 't Is ondraaglijk! Misschien is die niets vermoedende man vader wel en dan loopt hij zo maar de politie in de armen!

„Zeg Dirk hoe kom jij aan die haas,” begint Berend weer.

Dirk hoort die vraag niet eens, wel hoort hij uit de verte het barse bevel „Sta!”

Zou het vader zijn? Lang verkeert Dirk niet in het onzekere, want een minuut later komt de politieman terug en hij houdt vader Kooy stevig aan een arm vast.

Dirk stormt op hem af en slaat zijn armen om zijn hals. „Vader,” snikt hij, „vader, ik kan het niet helpen . . . 't is niet mijn schuld!” „Stil, stil m'n jongen . . . 't zal wel goed komen, stil nu maar,” sust vader.

Dirk echter snikt onbeheerst door. „Ik moest . . . moest hulp halen voor . . . voor scheve Schalk . . .”

„Wat vertel je me nu?” onderbreekt Berend hem. „Is die ook weer in de buurt?”

„Ja, hij ligt . . . ligt daar ergens . . . Hij is gevallen . . . z'n been is zo dik . . .” Dirk praat niet verder, zijn verdriet overmant hem en stil huilt hij voor zich heen met schokkende schouders.

Veldwachter Maas staat in tweestrijd. „Alles komt ook bij elkaar,” moppert hij. „Allez, we zullen zien of dit jongmens de waarheid spreekt. U blijft naast mij lopen, niet meneer Kooy? Straks wilde ik u graag een paar vragen stellen.”

Vader geeft bijna onhoorbaar antwoord.

„Waarheen jongmens?” vraagt Maas stroef.

„Daarheen denk ik . . . eh . . . bij de afrastering. Zwijgend lopen ze in de aangeduide richting. Het gras is vochtig en maakt kousen en broekspijpen nat.

Ineens staan ze allemaal weer stil, als bij toverslag!

„'t Lijkt wel of iedereen hier 's nachts rondwandelt,” bromt de veldwachter. „Ginds komen er alsjeblieft drie aan marcheren!”

De scherpe ogen van Maas hebben goed gezien. Langzaam naderen drie schaduwen . . . De agent bukt en beveelt gedempt de anderen hetzelfde te doen. Onbewust van de spiedende ogen schuifelt het drietal naderbij. Voor de derde maal die avond bast Maas zijn bevel: „Sta!” Tegelijkertijd knipt hij zijn zaklantaarn aan.

De drie jongens van „de Salamander” geven geen kik, zo verbluft zijn ze.

Berend bemoeit er zich nu mee en al gauw wordt het duidelijk dat de jongens niets kwaad in het schild voeren maar Dirk aan het zoeken zijn.

„'t Lijkt wel een optocht,” grinnikt Huib, maar niemand lacht mee. Als ganzen lopen ze nu achter elkaar langs de afrastering . . . Geen woord wordt er meer gesproken . . . Zacht ritselt het gras langs de benen en onder de schoenen . . .

„Ah!” roept Maas na een vijftig meter. „Ja hier ligt iemand, de

jongen heeft niet gelogen!" Ze drommen om scheve Schalk heen.
„'k Heb zo'n meraokelse pijn... Dankie manneke, dat je h'lp
gehaold heb..."

De veldwachter knielt neer bij de zwerper en betast het been.
„Maar... maar je bent helemaal nat," zegt hij verbaasd.

„'k Heb zo'n pijn," is het grommende antwoord.

„Ik durf niets aan hem te doen. De dokter moet hem eerst onder-
zoeken," zegt de veldwachter.

„Wil ik hem gaan waarschuwen?" biedt meneer Pen aan. „Toevallig
weet ik hem te wonen."

„Heel graag ja, als u het doen wilt."

Op een holletje verdwijnt meneer Pen naar de dijk. Dan overlegt
Maas fluisterend met Berend, waarop die met Huib, Leen en Arend
vertrekt naar „de Salamander". Dirk voelt zich verschrikkelijk ver-
laten. De veldwachter kijkt de monteur met de jongens na en wendt
zich dan ineens tot vader.

„Gaan jullie eens even mee," zegt hij. De angst snoert bijna Dirks
keel dicht als hij achter de agent aanwankelt.

„Zo nu zal niemand ons kunnen horen. U zult toch niet willen ont-
kennen dat die haas van u is... Ik heb begrepen dat deze jongen
hier, uw zoon is?"

„Ja," zucht vader moedeloos. „Och u zult mij toch niet geloven.
Ze zeggen in het dorp dat ik een dief ben."

„Dat heb ik gehoord ja," antwoordt Maas scherp. „Ik heb zo het
een en ander vernomen."

„Zie je wel, ik dacht het wel en daarom durfde ik vanmiddag niet te
blijven staan, toen ik de haas bij me droeg. U gelooft het toch
niet."

„Vertel op," eist de agent.

„Nou, ik liep vanmiddag vlak langs dat dichte bosje, dat langs de
dijk groeit en daar zag ik een hazepaadje. Ik volgde het voor de
grap en stuitte op een strik met een haas er in. Het dier bewoog nog
en ik wilde het verlossen. Toen het me eindelijk gelukte hield ik het
dier dood in mijn handen. Waarschijnlijk waren het de laatste
stuiptrekkingen geweest... Ik stond daar met het dier toen ik dacht
dat ik iets hoorde... Ik keek en zag u in de verte aankomen. Had ik
het dier nu maar laten liggen dan was er misschien niets gebeurd,
maar dat deed ik niet. Ik nam de haas mee. Misschien had ik wel zin

Maar de gewonde stoot een schorre lach uit.

in een boutje, nu het dier toch eenmaal dood was," bekennt vader Kooy eerlijk. „Ik rende weg en verborg het dier op „de Salamander” en nu wilde ik het weer gaan halen. Dat is alles.”

„Een wonderlijk verhaal,” bromt de veldwachter en 't is duidelijk te horen dat hij er niet veel van gelooft.

„Ja,” vervolgt hij peinzend. „Ik zou wellicht anders tegenover u staan als ik die geschiedenis van dat gestolen gouden horloge niet had gehoord. U wordt daar immers van verdacht?”

„Ja,” antwoordt vader triest, „dat is mijn ongeluk.”

Dirk weet niet meer wat hij er van denken moet. Zoals vader nu praat, nee hoor, dan heeft vader niks gedaan. Maar hoe komt dan dat horloge...

„Zeg . . . hé kom 's hier op aan!” klinkt het uit het donker. Scheve Schalk roept. „Ik heb 't wel verstaon waor jullie 't over hadden . . . Over het gouwe horloge zeker van de vrouw van boer Manders, zeker?”

„Weet u daar iets van?” vraagt vader gretig.

„Alles!” gromt de zwerver. „Ik kan je wel vertelle agent dat dieje Kooy er niks mee te maake heeft . . .”

„Hij heeft koorts,” mompelt de agent. „'t Wordt tijd dat de dokter komt.”

Maar de gewonde stoot een schorre lach uit. „Neeje pliesie ge hebt abuis. Scheve Schalk weet nog best wat ie zegt . . . Kooy weet niks van dat gouwe dingsigheidje af, want ikzelf heb 't gevonde op het erf van Manders . . . Er zat zo'n zwart zijen lintje aan en dat was gebroke . . . Ik had het ding verstopt op het schuitje onder het luik, maor toen ginge die manne er mee vaore en toen heb ik telkens geperbeerd om 't weerom te krije . . . Vanaovond nog ben ik er voor in het waoter getuimeld . . . au meraokel wat steekt mijn been!”

Nu is het genoeg voor Dirk. Hij trekt het horloge te voorschijn.

„Hier, hier is het!” juicht hij en duwt het de agent in de hand.

„Vader heeft het niet gedaan, vader heeft het niet gedaan!” Als een wildeman draaft hij dan een eind de weide in, komt terug en knelt zijn armen om vaders hals. „Nu is alles weer goed vader,” zegt hij met tranen in zijn stem. „Nu weet iedereen dat u onschuldig bent.”

Vader Kooy heeft moeite om zijn ontroering te verbergen. „Een wonder . . . een wonder,” herhaalt hij telkens.

„Zegt u dat wel,” stemt Maas mee in. „Behalve voor deze man hier, daar ziet het er niet zo rooskleurig voor uit.”

„Voor mij . . . huhu . . .” gromt scheve Schalk, „'k zou nie wete waarom? Ik heb 't ommers eerlijk gezegd? Jao, 't is waor, ik heb dat ding wel een hortje bij me gehouwe, maor ik heb nou toch alle moeite gedaon om het weerom te krije . . . en om het netjes terug te brenge,” voegt de zwerver er listig aan toe.

„Mm,” broemt de veldwachter, „mm . . . ja . . . nou dat zullen we dan maar geloven . . . Ah, die auto daarginds dat zal de dokter zijn!”

Het is de dokter. Maas knipt de lantaarn aan zodat de geneesheer en meneer Pen niet behoeven te zoeken. Snel onderzoekt de arts het been. „Het kuitbeen gebroken, vermoedelijk,” zegt hij na spannende seconden. „Hij zal naar het ziekenhuis moeten. Waar woont u?”

„Ikke? nergens huhu . . .”

Maas en de dokter wisselen even een paar woorden. „Och zo,” zegt de dokter. „Ja we zullen hem toch naar de dijk moeten transporteren. Ik zal hem zelf dan even naar de stad brengen.”

Gelaten neemt de zwerver het op, hoe ze over hem beslissen en hij uit geen klacht, wanneer hij ondersteund door de mannen naar de dijk strompelt.

Voordat scheve Schalk de auto ingaat grijpt hij vader Kooy bij de schouder. „Dat heb ie nou aon die jonge van je te danke man,” zegt hij. „Die ging hulp voor me haolen. Bedankt manneke . . .” Meer zegt hij niet, maar vader en Dirk begrijpen dat hij de geschiedenis van het horloge bedoelt. Meneer Pen gaat ook even mee om de dokter behulpzaam te zijn. Een laatste dappere armzwaai van scheve Schalk, dan verdwijnt de auto.

Gedrieën zien ze de rode achterlichten na. In het oosten begint het reeds te lichten en een haastige schipper draait ergens op de rivier het anker al op . . .

„Het moet een geweldige opluchting voor u zijn meneer Kooy,” zegt de veldwachter vriendelijk.

„Ja,” antwoordt vader ontroerd, „en . . . en hoe zit het nu met die haas?”

„Ik geloof u,” zegt Maas.

„Dan ga ik nu als de wind naar huis om moeder het goede nieuws te brengen,” lacht vader.

„Ik ga mee,” roept Dirk.

„Goed,” zegt de veldwachter. „Ik moet die haas nog opsporen en zal dan meteen even op het schip aangaan, want daar zitten ze ook op springen denk ik.”

Met een stevige handdruk nemen de beide mannen afscheid en tegen Dirk zegt Maas nog streng dat ie voortaan de politie nooit meer iets op de mouw mag spelden.

Dirk lacht er om, daar hij ook bij de agent door al die barsheid een diepe lach hoort klinken.

Samen stappen ze over de stille dijk, vader en Dirk. Het onweer is nu geheel afgetrokken. Daar is de stoep reeds, nog even, dan zullen ze thuis zijn. Komt het daardoor dat ze ongemerkt hun pas versnellen?”

„Vader?”

„Ja Dirk?”

„Het is een wonder, hè vader?”

„Dat is het zeker m'n jongen . . . een groot heerlijk wonder . . .”

Stil is het een poosje, dan: „Vader . . . ik heb er om gevraagd aan . . . aan God, maar ik twijfelde zo . . .”

„Moeder heeft ook gebeden, Dirk en ik ook . . . en ik, ik heb ook gewanhoopt, maar Hij heeft ons toch verhoord.”

Weer valt de stilte, maar in Dirks hart groeit een grote dankbaarheid, zo groot dat hij zacht woorden fluistert tot Hem, Die alles leidt en bestuurt . . .

Er is wat gepraat in het huisje van het gezinnetje Kooy! Niemand denkt er meer aan slapen. Niemand zou het kunnen, met zoveel vreugde in het hart!

Zo is het morgen geworden en Dirk zou best even naar de rivier willen om op „de Salamander” poolshoogte te nemen, maar hij kan er gewoonweg niet toe komen, zo bang is hij dat ie van de blijdschap thuis iets zal missen.

Tegen tienem wacht een nieuwe verrassing. Eensklaps staan alle opvarenden voor de deur! Gek, nu geeft Dirk er niets meer om dat ze op visite komen. Dat wordt me een begroeting. Berend schudt vader Kooy lang de hand en feliciteert hem net alsof het feest is. En is het dat ook eigenlijk niet? Alleen merkt Dirk wel dat Arend wat teruggetrokken is. Dat werpt toch weer even een schaduw over de vreugde. Moeder Kooy is bedrijvig in de weer met koffie. Wanneer ze allemaal binnenzitten en moeder telt hoeveel kopjes zij in moet schenken, horen ze in de straat een auto stoppen.

Het gesprek verstomt. Zelfs Huib, die juist het prachtige plan geopperd heeft om scheve Schalk een briefkaart te sturen met alle namen er op, zwijgt en allemaal zien ze onwillekeurig naar de deur die vader Kooy opent.

„Meneer Pen,” zegt Leen als eerste.

„Vader!” roept Arend.

Inderdaad komt ook meneer Durkstra binnen. Na de begroeting zegt hij: „Ja dat is onverwachts Arend dat ik hier ben, hè. Ik moet hier even iets recht zetten, maar ik heb weinig tijd . . . wanneer heb ik die wel? Meneer Kooy en Dirk lopen jullie even mee naar buiten.” Verbaasd volgen vader en Dirk Durkstra, die de deur al weer uit is.

„Ja kijk 's, ik steek meteen maar van wal,” zegt hij. „Van meneer Pen heb ik gehoord wat er de afgelopen dagen gebeurd is, Dirk . . . Je hebt je kranig gehouden door Arend het leven te redden . . . Jawel, jawel,” herhaalt meneer als hij ziet dat Dirk met een rode kleur hardnekkig zijn hoofd schudt. „Je bent een beloning waard en daarom wilde ik je vragen: Wat zou je er van denken als je bij ons op het dorp kwam wonen? Je nieuwe vrienden kun je dan beter leren kennen en zo . . .”

„Ik . . . da . . . dat kan toch niet,” stamelt Dirk. „Vader en moeder . . . die . . . die . . .”

„Wel die gaan natuurlijk ook mee!” lacht Durkstra.

„Hoe bedoelt u dat?” vraagt vader verwonderd.

„Heel eenvoudig. Ik bied u werk aan op mijn scheepswerf. In het begin zal het wat lastig zijn om aan het werk te wennen, maar op de duur zal het zeker lukken. Uw ouders wonen meen ik ook op het dorp, meneer Kooy?”

„Ja . . . ja . . .” zegt vader, die zijn oren nauwelijks geloven kan.

„Hoera! Hoera! Naar opoe en opa!” juicht Dirk.

„Ho, wacht nu eens even,” maant vader tot kalmte. „Dirk ga jij vast naar binnen, dan kan ik met meneer overleggen. 't Komt zo onvoorbereid.”

Dirk vliegt! Door zijn haast botst hij bij de deur tegen Arend aan, die juist naar buiten wil.

Onwennig staan die twee tegenover elkaar. „Hallo,” zegt Arend moeilijk.

„Binnen te benauwd?” vraagt Dirk om toch ook iets te zeggen.

„Nee . . . ik . . . ik zocht jou,” antwoordt Arend en er glijdt een zenuwachtige trek om zijn mond. Dirk wacht bedremmeld. Hij ziet de ander niet aan.

„Dirk . . . je moet het vergeten jô . . . Ik heb me van een belabberde kant laten zien . . . Toe vergeet 't . . . En je moet niet denken dat 't komt omdat je vader nu onschuldig is . . . Ik wist al eerder dat ik fout was . . . Jammer dat ik niet zo kletsen kan als Leen, die goeierd zou het beter kunnen zeggen . . . maar Dirk . . . toe . . . ja hè?”

Pff! Arend wist zich het benauwde zweet van het voorhoofd.

En Dirk? Hij is overrompeld — Wordt dan alles, alles goed? 't Is bijna te mooi om waar te zijn. Hij ontmoet de vragende blik van Arend en knikt woordloos.

„Dank je . . . Dirk.”

Even kijken zij elkaar aan, vast en eerlijk. Dan keert Arend zich om om het huis weer binnen te gaan.

Dirk talmt nog.

In druk gesprek komen ook meneer Durkstra en vader aanwandelen.

„Dirk, je vader stemt toe hoor,” lacht meneer opgewekt. „Maar wat zie ik nu, tranen?”

Verlegen wendt de jongen het hoofd af, dan voelt hij de druk van vaders vertrouwde hand op zijn schouder.

Samen lopen ze tot achter het huis. „Hoe komt 't Dirk?”

Met horten en stoten komt dan het verhaal over Dirks lippen. Van zijn verdriet, zijn zorg en angst en dat 't nu voorbij is . . . dat het zelfs met Arend goed is. „Vader het wonder is nog groter geworden . . . nog mooier,” fluistert hij dankbaar.

Het duurt even voordat vader antwoordt. Hij zoekt naar woorden, die vertolken moeten wat er in hem omgaat. Eindelijk zegt hij aangedaan: „Je hebt gelijk Dirk, het wonder is nog groter geworden, nog heerlijker . . . Dat komt m'n jongen omdat we zo'n rijke Vader in de Hemel hebben. Wanneer Hij Zijn handen zegenend opent, is niets te wonderbaar . . .”

INHOUD

1	Het plan van vader Durkstra.....	7
2	Dirk doet een ontdekking	15
3	Schaduwen rondom „de Salamander” ..	26
4	„Je mag enkel allenig komme”	34
5	Je valt me tegen!	44
6	Licht en schaduw	51
7	Het spel is ernst geworden!	63
8	De vondst	70
9	Het wonder	74